

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ

UREDNIŠKI ODBOR
IN UREDNIŠTVO ČASOPISA
»LITOSTROJ« ČESTITATA
OB 1. MAJU, PRAZNIKU
DELOVNEGA LJUDSTVA,
VSEM SVOJIM BRAVCEM
Z ŽELJO, DA BI Z NJHOVO
POMOČJO POSTAL NAŠ
LIST V SE VEČJI MERI KOT
DOSLEJ RESNIČEN NOSILEC
SOCIALISTIČNEGA RAZVOJA
IN NOVIH DRUŽBENIH
ODNOSOV!

Leto III.

LJUBLJANA, APRILA 1962

ŠTEVILKA 4

KONFERENCA KOMUNISTOV V LITOSTROJU

Komunisti naj vskladijo svoje delo s splošno politično linijo

Dne 18. marca je bila v mali kino dvorani na Industrijski šoli redna letna konferenca partijske organizacije Litostroja. Razen številnih delegatov so bili na konferenci navzoči tudi visoki politični delavci. Med njimi je bila članica organizacijske komisije CK ZKJ Vera Kovačević, član organizacijske komisije CK ZKS Leopold Černe, predsednik Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Šiška Janez Nedog, sekretar občinskega komiteja ZK Ljubljana-Šiška profesor Milan Poljanšek, organizacijski sekretar občinskega komiteja ZKS Ljubljana-Šiška Jože Dimnik, zastopniki tovarne Prvomajska iz Zagreba, »3. maja« z Reke, Jugoturbine iz Karlovca, Metalne iz Maribora, ST Trbovlje, Rade Končarja iz Zagreba, Uljanika iz Pule, Djure Djakovića iz Slavonskega Broda, Železarne Jesenice in številni drugi gostje.

Uvodno poročilo so delegati že imeli in ga sekretar tovarniškega komiteja ZK Stane VOGELNIK ni prebral. Na konferenci je prebral samo poročilo, ki naj bi služilo kot uvod v razpravo. Povzemamo nekatere najpomembnejše ugotovitve obeh poročil.

Tovariš Vogelnik je najprej govoril o odnosih med osnovnimi organizacijami, sekretariati, aktivi in samoupravnimi organi. Naglasil je, da bi morali biti komunisti v svojih stališčih v organih samoupravljanja in političnih organizacijah v tovarni in na terenu doslednejši in nekampanjski. Rekel je, da zaradi nedelavnosti nekaterih sekretarjev niso imele njihove osnovne organizacije nobene perspektive. Bili so prepuščeni životarjenju. Postali so pasivni in apatični do vrste problemov, ki bi jih morali reševati. Ugotovil je, da pri organih samoupravljanja proizvodnih enot in sektorjev mnogokrat ni bilo aktivnega vpliva članov Zveze komunistov. Kritiziral je tudi pojave, ko se še marsikatera osnovna organizacija na sestankih ukvarja z vprašanji, ki spadajo na obratni DS. Prav je, da komunisti o določeni stvari zavzamejo svoje stališče. Vendar se o tem ne smejo pogovarjati samo v osnovni organizaciji, ampak tudi pri samoupravnih organih. Kritiziral je tudi prakso, ki dovoljuje, da se prepušča delo sekretariata sekretarju ali obratno, da sekretariat zamenjuje osnovno organizacijo. Ponovno je kritiziral število članov sekretariata. Nekateri sekretariati so dejansko pasivni.

Posebno pozornost je posvetil združevanju in cepljenju osnovnih organizacij in se pri tem skliceval na ugotovitve tretjega plenuma CK ZKJ.

Tovariš Vogelnik je osvetlil tudi odnose med Zvezo komunistov Litostroja in med problematiko delitve čistega in osebnega dohodka. Med drugim je rekel, da je bilo premajhno razumevanje pomena nove delitve čistega dohodka kot materialnega pogoja za odpravo mezdnih odnosov vzrok, da marsikateri komunist ni prispeval v samoupravnih organih, kar bi lahko. Poročevalec je v zvezi s tem rekel, da je boj za večjo produktivnost, za večji dohodek tovarne dejansko tudi boj za večje osebne dohodke. V zvezi s tem bodo morali tudi komunisti povečati napore za izboljšanje organizacije dela, za varčevanje, strokovno izpopolnjevanje in podobno. Nato je dal delegatom na konferenci nekaj konkretnih napotkov, ki naj bi jih v razpravah o delitvi dohodka prenesli tudi v prakso.

Glede idejne rasti in politične enotnosti članov ZK Litostroja je rekel, da spremembe v družbenem življenju z vsemi posledicami zahtevajo intenzivnejšo idejno

politično dejavnost v delovnem kolektivu. Rekel je, da bodo morale osnovne organizacije v okviru svojih vrst doseči jasna napredna pojmovanja procesov delitve čistega dohodka in načel delitve osebnega dohodka. Seveda tega ne bo moč doseči z enkratno kampanjsko akcijo, seminarjem ali podobnim. V svojem poročilu je govoril tudi o tehnični inteligenci, od katere jih je del vključen v Zvezo komunistov. Kljub svoji angažiranosti s strokovnim delom nikakor ne smejo biti odtrgani od političnega dela. Rekel je, da imamo primere, ko nam pasivnost vodilnega komuniste v strokovnem in tudi političnem smislu zavira mobilizacijo ostalih članov ZK.

Stane Vogelnik je govoril tudi o politično najbolj zanemarjenem delu kolektiva. Govoril je o tistih, ki se vozijo na delo s podeželja. Priporočal je oblike, s katerimi bi lahko vsaj nekoliko politično aktivirali ta del kolektiva.

Močno sredstvo pri ustvarjanju in oblikovanju javnega mnenja je lahko tudi časopis »Litostroj«. Uredništvo je postavilo naš list na izredno solidno višino. Hkrati je ugotovil, da so se vse tovarniške politične in druge organizacije še premalo angažirale pri časopisu. Če je list premalo kritičen, je v prvi vrsti dolžnost komunistov, da ga podprejo. Tovariš Vogelnik je še dodal, da je važen akt pri oblikovanju javnega mnenja tudi vzgojna propagandna akcija, ki jo vodimo v podjetju.

O kadrovskem vprašanju je dejal, da bi moralo postati širša zadeva osnovnih organizacij. Poročal je, da je v centralnem delavskem svetu 25 članov ZK, v komisijah pri CDS 24 članov, v UO 5 članov, v DS po proizvodnih enotah 38, v njihovih komisijah pa kar 132 članov. Pri delu sindikata je v plenumu in odborih podružnic vključenih 81 članov. Naglasil je, da osnovne organizacije nimajo pregleda nad tem, kako in kje se njihovi člani družbeno in politično udeležujejo izven tovarne. Večjo skrb bi morali posvetiti tudi kadrom, ki jih vključujemo v večerno politično šolo.

Ko je prebral še dodatno poročilo, ki naj bi bilo uvod v širšo razpravo, so se pričeli delegati prijavljati k diskusiji. Prvi je govoril predsednik DS MILAN VIDMAR. Govoril je o odnosih DS z Zvezo komunistov. Rekel je, da ti marsikdaj niso bili na najvišji ravni in da se je včasih dogajalo, da člani ZK niso našli

skupnih in enotnih stališč z obratnimi DS ali njihovimi komisijami. Kritiziral je tudi del vodstvenega osebja, ki ima do organov samoupravljanja zastarele poglede in misli, da so jim zlasti komisije obratnih delavskih svetov zvezale roke. V prihodnje ne bi smelo vodstveno osebje organom upravljanja na tak ali drugačen način vsiljevati svoje volje. Svetoval je, naj bi vključili v obratne DS več komunistov. Priporočal je, naj bi v sodelovanju s komunisti organizirali več obratnih konferenc. MARJAN ŽUGELJ je govoril o procesu decentralizacije v podjetju in o družbenih pojavih, ki se pojavljajo v današnji fazi razvoja in so neposreden rezultat tega procesa. Na zanimiv način je osvetlil nekatere sociološke probleme, ki se kažejo v našem razvoju. VLADIMIR KROŠELJ je govoril o vsebini sestankov osnovnih organizacij ZK. Rekel je, naj ne bodo sestanki osnovnih organizacij mesto, kjer bi se kovale spletke in naj članstvo ZK ne postane žrtev škodljive ambicioznosti razdiralnih elementov. V svoji razpravi se je dotaknil tudi TK ZKS, povezave komunistov z osnovnimi organizacijami in dela komisij pri TK ZKS.

☆

AVGUST KOČAR je poročal o delu komunistov livarne jeklene litine. Delegatom je pojasnil težave, ki jih imajo komunisti te livarne. Naglasil je, da želijo tamošnji komunisti več sodelovanja z vodstvi in med političnimi in strokovnimi delavci. Tovariš Kočar je v svojem poročilu zahteval od odgovornih forumov pojasnilo glede možnosti znižanja cen v naši restavraciji, glede zviševanja cen na trgu, izgradnje stanovanj, o proizvodnih konferencah in podobnem.

PETER LIKAR je govoril o časopisu »Litostroj« in o propagandni akciji, ki je v zadnjih dneh preteklega leta in v prvih dneh letošnjega leta dokaj vzvalovila kolektiv. Napovedal je pričetek nove, širše in poglobljene vzgojno-propagandne akcije, pri kateri naj bi se krepkeje sodelovali komunisti.

Inž. ADRIJAN KUMAR je razpravljaval o povečanju proizvodnosti in izboljšanju kvalitete izdelkov. Poudaril je, da so kvalitetni izdelki na zunanem tržišču za nas prav tako politično prestižnega pomena kakor katerekoli druge politične akcije našega vodstva.

ANTON ROBEŽNIK je konferenci prikazal delo stanovanjske skupnosti in ustanovitve novih prepotrebniših servisov. Razen tega



OB PRVEM MAJU, MEDNARODNEM DELAVSKEM PRAZNIKU, ČESTITAJO DELOVNEMU KOLEKTIVU TITOVH ZAVODOV LITOSTROJ: ZVEZA KOMUNISTOV, DELAVSKI SVET, UPRAVNI ODBOR, LJUDSKA MLADINA SLOVENIJE, SINDIKALNA ORGANIZACIJA IN SE POSEBEJ UPRAVA NAŠEGA PODJETJA Z ŽELJO, DA BI POSVETILI VSE SVOJE MOČI ZA IZPOLNITEV NAŠEGA PETLETNEGA PLANA IN TAKO PRISPEVALI K HITREJŠI IZGRADNJI NAŠEGA GOSPODARSKEGA SISTEMA IN DVIGU LASTNEGA ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA!

je poročal o otroškem varstvu in o delu s hišnimi sveti. Omenil je, da sredstva, ki jih dobijo od Oblo Ljubljana-Šiška za vzdrževanje ulic in cest, ne zadoščajo, da bi vzdrževali tudi druge divje ceste in pota.

LJUBO BOŽIČ je delegatom poročal o delu kadrovske komisije. Ugotovil je, da sekretariati niso imeli do svojih članov načrtno kadrovske politike. Poročal je, da je zdaj v Litostroju 444 članov ZK, od katerih je 244 članov aktivnih.

VILJEM MARKUŠ je poročal o delu osnovne organizacije oskrbovalnih obratov. Omenil je tudi vprašanje specializacije naših delavcev v tujini.

MARIJAN KLEMENC je spregovoril nekaj besed o delu komunistov v sindikalni podružnici.

Inž. ANTON KOVIČ je razpravljaval o potrebi borbe mnenj kot osnove za idejnopolitično enotnost komunistov. Svojo razpravo je podprl s tezami III. plenuma CK ZKJ. Med drugim je naglasil, da komunisti vse premalo razpravljajo in kritizirajo, saj bi samo tako dosegli zares pozitivne rezultate.

IVAN KOGOVŠEK je seznanil delegate partijske konference z rezultati, ki smo jih dosegli v zadnjih 10 letih in spregovoril nekaj besed tudi o novih nalogah. Poudaril je, da se bo moral Litostroj čedalje bolj orientirati na svetovno tržišče, kar bo od nas zahtevalo novih naporov. V svoji razpravi se je med drugim zavzel tudi za skrb za izboljšanje družbenega standarda.

IVAN PAVŠELJ je poročal o delu osnovne organizacije proizvodne enote HS.

DUŠAN BRGLEZ je seznanil delegate s stanjem jugoslovanske strojegradnje in razpravljaval o vprašanju kadrov.

Dr. LJUBIMKO MIJATOVIČ je govoril o delu obratne ambulante. Rekel je, da bo potrebno zelo kmalu misliti na gradnjo nove ambulante.

ALFRED TOMAŽIČ je spregovoril nekaj besed o delu kadrovske službe in kadrovske politiki podjetja. Delegatom je predlagal nekaj konstruktivnih ukrepov za boljše delo na tem področju.

ANDREJ KNEZ je prikazal delo osnovne organizacije ZK transportnega obrata.

ŠTEFAN JURAK je kritično pregledal delo mladinske organizacije in želel, da bi bila ZK v prihodnje še močnejši mobilizator mladih kadrov.

Konferenco je pozdravil zastopnik šole Hinka Smrekarja tovariš DOVJAK.

Profesor MILAN POLJANŠEK je pozdravil konferenco v imenu občine Ljubljana-Šiška in pohvalil kritičnost tovarišev, ki so se oglašali v razpravi. Govoril je o sedanjem položaju jugoslovanskega gospodarstva in vlogi, ki jo morajo pri tem odigrati komunisti. Med drugim je govoril o avtoriteti članov ZK, o številčnosti članov ZK v DS, o odnosih komunistov z vodstvenim kadrom, o časopisu »Litostroj« in o potrebi sproščene, svobodnega razpravljanja komunistov.

SKLEPI KONFERENCE ZK

Člani Zveze komunistov naj se pri svojem delu poslužujejo vseh oblik dela v okviru družbenih političnih organizacij, družbenih samoupravnih in drugih organov, da seznanjajo širok krog kolektivna s pomenom vseh sklepov, ki ostanejo večkrat samo v ožjem krogu vodstva uprave in vodstva organizacij. Člani Zveze komunistov naj do teh vprašanj pokažejo mnogo več pozornosti kot sedaj, čeprav pri reševanju nekaterih problemov ne delajo neposredno. Člani Zveze komunistov naj bodo še bolj široko zastopani v vseh organizacijah v tovarni.

Ena izmed osnovnih nalog sekretariata in osnovnih organizacij je, da ne ostanejo samo pri ugotavljanju in sklepih tretjega plenuma, ampak naj to upoštevajo pri sleherni obravnavi svojih problemov. Ti sklepi naj služijo stalno kot osnova za oceno položaja uspehov in neuspehov v osnovni organizaciji in izven nje.

Novi komite in osnovne organizacije morajo v vsaki situaciji še naprej s konkretnimi pozitivnimi predlogi izpopolnjevati in krepiti sistem delitve dohodka in predlagati ustrezne ukrepe, ki bi predvsem privedli kolektiv k še uspešnejšemu in pravičnejšemu sistemu nagrajevanja.

Komunisti si morajo izoblikovati politična stališča v skladu s splošno politično linijo in se zavdati, da je vsak indiferentni odnos do političnih problemov v njihovi okolici in tiho odobravanje zlonamernih pripomb samo dokaz njihove politične kratkovidnosti. Komunisti naj bodo ko-

munisti ne le na sestankih, ampak tudi v življenju.

Pri naši kadrovske politiki naj se bodoči komiteji in sekretariati pričnejo močneje orientirati na programsko idejno-vzgojno delo in predvsem na perspektivno kadrovske politiko. Bolj se morajo povezati politični in strokovni delavci, ki delajo pri istih vprašanjih in rešujejo iste težave.

Člane je treba usmerjati na terensko delo, v zbor proizvajalcev, v razne društvene organizacije, klube in sekcije, ki jih imamo največkrat za manj važna področja političnega dela, se pa v njem zbira večina mladine.

Pri krepitvi samoupravnih organov bodo morali komunisti splošnega, gospodarsko-računskega, kadrovskega in prodajno-projektivnega sektorja poiskati čimveč ustreznih oblik in načinov sodelovanja s samoupravnimi organi. Prav ti pa morajo nuditi samoupravnim organom in političnim organom svoje strokovno znanje.

Ocena dela in stališč komunistov v organih samoupravljanja in političnih organizacijah v tovarni in na terenu naj bo doslednejša, trajna in nekampanjska. Nedelavnost nekaterih sekretariotov v nobenem primeru ne sme imeti za posledico nedelavnosti sekretariata, s tem pa nedelavnosti celotne osnovne organizacije, ki je brez teh dveh največkrat prepuščena življenju, apolitičnosti in brezperspektivnosti. Če sekretar in sekretariat ne delata, naj v skladu s komitejem ukrepajo komunisti sami in nedelavne ali nesposobne zamenjajo kar med mandatno dobo.

Združevanje ali ločevanje osnovnih organizacij naj bo prej dobro pretehtano. Ločevanje osnovnih organizacij naj se izvrši le tam, kjer bodo zaradi tega komunisti svoje delo poglobili. Sicer pa naj velja načelo, da se združene osnovne organizacije mnogo bolj med seboj spoznavajo in lahko razumevajo kompleksne tovarniške težave in uspehe. Osnovne organizacije naj politično bolj vključijo v delo tehnično inteligenco, saj tudi ta lahko s primerno besedo in avtoriteto predstavlja močan vzvod v idejno političnem delu. Pasivnost vodilnega komuniste v strokovnem in političnem pogledu ovira rast ostalih članov Zveze komunistov.

Končno moramo pričeti s političnim delom v vseh sprejemljivih oblikah z našimi novimi in novospreditimi sodelavci. Pri tem morata odigrati važno vlogo zlasti sindikalna in mladinska organizacija.

Komunisti v delavskih svetih PE/S naj skupno s svojimi komisijami posvečajo čimvečjo skrb uveljavljanju v posameznih enotah za čimvečjo rentabilnost, ekonomičnost, produktivnost ter realizacijo.

Osnovne organizacije naj skrbijo za čimvečjo udeležbo ter aktivnost članov Zveze komunistov v organih upravljanja. Komunisti morajo posvetiti večjo skrb komisijam pri DS PE/S, ki še niso našle prave vloge in svojega dela pri upravljanju, kajti bodoče delo upravljanja je pretežno odvisno od dela komisij.

V bodoče je potrebno večje sodelovanje med vodstvenim in vodilnim osebjem in samoupravnimi organi. K temu naj pripomorejo aktivni komunistov vodstvenega in vodilnega kadra.

OBISK IZ ITALIJE

Člani delegacije deželnega komiteja KP Italije za Furlanijo — Julijsko krajino, ki so pripotovali v Slovenijo, so obiskali »Litostroj«. Gostje iz Italije, ki jih vodi član OK KPI Mario Lizzero in sta jih spremljala člana CK ZKS Franc Popit in Tine Remškar, so se pogovarjali z zastopniki tovarniškega komiteja, organi upravljanja, sindikalne podružnice in sekretarjem občinskega komiteja. Nato je delavski svet Litostroja priredil gostom kosilo v hotelu »Bellevue«.

Člani zveze komunistov naj smatrajo delo v organih samoupravljanja kot svoje obvezno delo ter naj s pomočjo teh organov uresničijo načela tretjega plenuma.

Večjo skrb je potrebno posvetiti vzgoji članov Zveze komunistov in samoupravnim organom, da bi celotno delo organov samoupravljanja potekalo v korist podjetja in družbe in ne zaradi ozke zadovoljitve posameznikov.

Komunisti bomo morali v prihodnje priskočiti na pomoč stanovanski skupnosti in še naprej aktivno sodelovati v organih Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Siška in drugje.

Časopis »Litostroj« naj bo še vnaprej tolmač in nosilec vseh političnih problemov našega kolektiva in naj pomaga pri uveljavljanju političnih in družbenih načel.

SEZNAM ČLANOV TK IN REVIZIJSKE KOMISIJE LITOSTROJA

Marko inž. Batista (PPB), Alojz Mežnarič (mod. mizarna), Janez Barlič (OO I), Ivan Bokal (DT), inž. Adrijan Kumar (TKB), inž. Anton Kovič (TKB), Stane Levičar (HS), Milan Špolar (MB), Stane Vogelnik in Vladimir Pavšek (kadrovski sektor), Dragica Pogačnik (PPB), Alojz Funkelj (siva livarna), Andrej Fende (pločevinarna), Milan Miška (OO III), Boris Kalčič (jeklolivarna).

REVIZIJSKA KOMISIJA

Rudi Jesenšek (CTB), Sonja Mravljja (splošni sektor), inž. Savo Rakčević (PPB).

SEZNAM ČLANOV PLENUMA

Vinko Kožuh — predsednik, Avgust Klemenc — tajnik, Marica Škerl — blagajnik, Ante Burič — referent komisije skrb za človeka, Dana Berčič — ref. za letovanje, Marija Šiško — ref. za ženska vprašanja, Bojan Štine — ref. za HTV, Stane Lendero — referent HTV, Alfred Tomažič — delavsko samoupravljanje, Ivan Vidmar — delavsko samoupravljanje, Anton Jeretina — gospodarska komisija, Drago Kogoj — gospodarska komisija, Anton Sapor — kultura in prosveta, Mio Patafta — kultura, Frane Frelih — šport, Jože Kunič — kultura in prosveta, Jože Brglez — mladina.

NADZORNI ODBOR

Ivan Bedina — predsednik, Tončka Smraje — član, Lado Kovač — član.

Imamo nov delavski svet

Dne 20. aprila so člani našega delovnega kolektiva že devetletno volili svoje predstavniške organe. Ze samo izbiranje kandidatov na množičnih sestankih sindikalnih podružnic je pokazalo izredno zanimanje vseh članov. Proizvodne

enote se namreč prav dobro zavedajo, da so decentralizirani organi delavskega samoupravljanja tisti, ki odločujoče vplivajo na njihovo pravilno in plodno delo. Zato so se pri izbiri kandidatov odločili za tiste člane kolektiva,

ki bodo pravilno zastopali njihove ekonomske interese.

Po sklepu organov delavskega samoupravljanja so bile hkrati volitve v centralni delavski svet podjetja, ki šteje 63 članov in delavske svete 6 proizvodnih enot, ene službe in dveh sektorjev, ki štejejo od 13 do 21 članov. Število članov teh delavskih svetov proizvodnih enot, službe in sektorjev je bilo določeno glede na število zaposlenih delavcev v posameznih enotah. V centralni delavski svet podjetja pa so volili člani enako število po 7 članov, ne glede, koliko je zaposlenih delavcev v posameznih proizvodnih enotah, službi in sektorjih. Na kandidadni listi pa je moralo biti predlaganih najmanj ena tretjina takih kandidatov, ki so kandidirali v centralni delavski svet podjetja.

Na ta način je bilo izvoljenih v delavski svet podjetja 63 članov, delavske svete proizvodnih enot, službe in sektorje pa skupaj 133 članov.

Volitve so se pričele že ob 5. uri in so volilci na nekaterih voliščih volili 100% do 7. ure. Volilni odbori so uspešno izvršili svoje delo. Iz volilnih seznamov je razvidno, da je bilo skupaj 3346 voliveev.

Sindikalna organizacija je dala poseben poudarek volitvam in delu volilnih odborov s tem, da je določila posebno komisijo, ki je ogledala vsa volišča in določila, katero je najlepše okrašeno in razdelila prvim trem nagrade v znesku 10.000 din. Te nagrade bodo prejele posamezne sindikalne podružnice in jih smotno uporabile za svoje člane.

Obisk indijskega veleposlanika

Dne 13. marca nas je obiskal indijski veleposlanik v Beogradu dr. J. M. Khosla, ki ga je sprejel komercialni direktor inž. Zvonko Birska. Visoki gost je rekel, da ga je tovarna impresionala, saj je videl v njej v glavnem sodobno opremo, za katero je prepričan, da jo dobro izkoriščamo. Gospod Khosla je bil še posebej vesel, ko je opazil v tovarni večje število žerjavov za Bopal v Indiji. Med drugim je tudi rekel, da želi, da bi se izmenjava gospodarskih dobrin med nami in Indijo še povečala. Indija s svojimi 400 milijoni ljudi lahko absorbira ogromno industrijskega blaga. Zahvalil se je za ogled Litostroja, ki ima prvorazredno reputacijo. Veselje pa je izrazil tudi nad izvrstnim inž. Birsovim poznavanjem Indije.

K sliki na 1. strani: Mario Vilhar — proslava 1. maja v Ljubljani.

Litostrojski veterani

Eden izmed najstarejših Litostrojanov nas je prosil, naj objavimo imena in priimke tistih Litostrojanov, ki so v podjetju že od oktobra 1947. leta. Z veseljem ugotavljamo, da je število teh naših najbolj zvestih tovarišev in tovarišic še vedno precejšnje. Čeprav nas do 15. obletnice obstoja naše tovarne loči še nekaj mesecev, pričakujemo, da bodo na številnih proslavah in akademijah, ki jih bo organiziralo vodstvo podjetja, tudi naši litostrojski veterani prispevali svoj delež in jim s svojim sodelovanjem in navzočnostjo dali še posebej svečano podobo.

Božena Božič, Milan Špolar, Slavka Lampič, Karel Korošec, Malči Bras, Edvard Kralj, Leopold Breskvar, Anton Levstek, Anica Poteko, Slavka Brinovec, Anton Gašper, Martin Einhauer, Marija Mihevc, Stanislav Ropotar, Frančiška Kozlevčar, Boris Klemenc, Vlado Jordan, Anton Simčič, Milan Malečkar, Franc Kranjc, Ivan Bedina, Danijel Leber, Jože Kristan, Ivan Kozmus, Vesna Zajc, Milan Lesjak, Ivan Černoša, Olga Dmitrijeva, Črtomira Troha, Mirko Dornik, Mihael Fuss, Ludvik Krošelj, Anton Kovačič, Rozalija Škulj, Vinko Pirc, Alojz Madjar, Ivan Premrl, Zvonimir Tepina, Radoš Krulej, Jože Zorec, Marija Predikaka, Alojz Aleš, Davorin Vičič, Ivan Čuk, Emanuel Žagar, Ladislav Žigon, Anton Dodig, Jožica Strnad, Dušan Potočnik, Marija Škerlj, Ivan Tomšič, Milan Hercigonja, Jože Cuderman, Filip Novak, Simona Drešar, Valentin Leskovec, Karel Robič, Terezija Kožuh, Andrej Končan, Milan Milanič, Franc Sedej, Bogomir Vrhovec, Leopold Šolc, Ivan Prosen, Avgust Martini, Jurij Šafer, Anton Friškovec, Franc Marul, Dominik Komel, Pavel Perko, Anton Čarman, Marija Mulej, Stane Grundner, Matija Sutlič, Franc Mihelič.

Obračun časopisa »Litostroj« 1961

Po predračunu za lansko leto je delavski svet odobril za izhajanje časopisa »Litostroj« v letu 1961 znesek 5.000.000 dinarjev. Iz predloženega obračuna sledi, da ta znesek ni bil v celoti izčrpan.

Podrobnejši obračun stroškov in dohodkov za leto 1961 je naslednji:

1. Stroški:	
	din
Tiskarna »Primorski tisk« Koper	3.041.525
Avtorski honorarji (bruto)	962.204
Poština (po pavšalu)	136.908
Prevozi iz Kopra	14.266
Raznašanje časopisa po terenu	66.391
Vezava časopisa (letnik 1961)	7.176
Tiskarna Litostroja, dodatne usluge	46.719
Skupaj	4.275.189

2. Dohodki:	
	din
Reklama za Litostroj	3.803.283
Oglas »Strojniškega vestnika«	40.000
Oglas revije »Tehnika«	40.000
Oglas Železarne Ravne	50.000
Oglas »Tehnike« iz 1. 1960	30.000
Prispevki članov kolektiva iz razlike pri zaokroževanju plač	311.906
Skupaj	4.275.189



Občni zbor sindikalne organizacije

V nedeljo, dne 25. marca, je bil v mali kino dvorani Industrijske šole 16. redni letni občni zbor naše sindikalne organizacije. Razen predsednika občinskega sindikalnega sveta Ljubljana-Šiška Jožeta Curka in podpredsednika republiškega odbora kovinarjev tovariša Hrovatina so se udeležili občnega zbora tudi predstavniki Jugoturbine iz Karlovca, Uljanika iz Pule, Rade Končarja iz Zagreba, Železarne Jesenice, Strojnih tovarn Trbovlje in »3. maja« z Reke. Udeležba tovarniških delegatov je bila polnoštevilna.

Uvodno poročilo je prebral predsednik sindikalne organizacije Litostroj Franc KRANJC. Med drugim je delegate seznanil s stanjem letošnje litostrojске proizvodnje. Omenil je, da pomeni finančna realizacija v preteklem letu sunkovit skok navzgor, kar predstavlja za nas lep uspeh. V zvezi s tem se je dotaknil tudi vprašanja izpolnjevanja letošnjega proizvodnega plana, ki je bilo v prvih dveh mesecih kritično. V zvezi z novimi naročili je izrek priznanje naši prodajno-projektivni službi.

Ko je govoril o delavcih, ki so prišli na novo v Litostroj, je rekel, da se nam investicija, ki smo jo vložili v te ljudi, še vedno ne vrača v zadostni meri.

Tovariš Kranjc je občnemu zboru prebral tudi sklepe z lanskega občnega zbora in jih kritično ocenil. Posebno pozornost je v zvezi s tem posvetil pravniku o delitvi dohodka in čistega dohodka. Ob tem je kritiziral nenormalno visoke dohodke nekaterih tovarišev. Rekel je, da sindikalna organizacija ne bo več dovolila, da bi posamezniki na račun naglice, s katero moramo včasih reševati določena vprašanja, prejeli večje dohodke.

Kritiziral je centralistične tendence nekaterih naših vodilnih uslužbencev, ki se boje zaupati nekatere dolžnosti organom upravljanja.

Predsednik sindikalne organizacije je izrazil nezadovoljstvo nad pomanjkljivim poznavanjem osnovnih ekonomskih principov pri naših vodilnih predstavnikih DS EE.

Obraunal je tudi vprašanje medsebojnih odnosov v tovarni in grajal tiste tovariše, ki pojmujejo vodilno vlogo tako, da samovoljno in nepravilno rešujejo probleme, ki so bistvenega pomena za delavca. Z druge strani pa je omenil tudi odnos naših proizvajalcev, ki si z nadaljnjo demokratizacijo družbenih odnosov večkrat predstavljajo, da lahko počnejo vse, kar se jim zljubi.

Ko je govoril o vlogi sindikalne organizacije v podjetju, je kritično ocenil tudi njihovo delo. Rekel je, da sindikat ni v polni meri odigral vloge mobilizatorja in organizatorja. Ni mu uspelo voditi načelne politike. Rekel je, da je bilo v naših EE premalo čutiti delo sindikalnih podružnic in njihovih vodstev. Kritiziral je pojav, da nekateri sindikalni funkcionarji nočejo javno nastopati s svojimi stališči.

Ko je prebral organizacijsko poročilo, je delegate seznanil s skrbjo za človeka. Čeprav je letovanje in oddihe obravnaval referat v kadrovske službi, je sindikat vodil načelno politiko glede sredstev za regres in postavljati kriterije za letovanje zaradi premajhnih zmogljivosti naših počitniških domov. Naglasil je potrebo po izgradnji novih počitniških domov v skladu z gradnjo stanovanjskih hiš.

Stanovanjska izgradnja je še vedno pereča. Dasiravno smo v letu 1961 dogradili stanovanjski blok s 45 stanovanji in 20 samskimi sobami ter je bilo v okviru stanovanjske zadruge dovršenih 49 hišic ter 2 bloka s 40 stanovanji in 20 garsonjerami, skupno vsega 134 družinskih in 40 samskih stanovanj, imamo kljub temu še 408 prošenj za stanovanje, od tega preko 10 zelo kritičnih.

Dobrišen del svojega poročila je posvetil tudi HTV službi, o kateri izčrpneje poročamo v posebnem članku.

Glede izobraževanja kadrov je rekel, da strokovno izobraževanje delavcev preko izobraževalnega centra teče v redu, vendar pa je izrazil zahtevo, da se dokončno izdela program izobraževanja. Še vedno premalo se za vzgojno izobraževalno delo poslužuje sindikat časopisa Litostroj.

Povezava z mladinsko organizacijo je bila na primerni višini, želel pa je, da bi se to sodelovanje še okrepilo.

Plodna razprava

V svoji razpravi se je dotaknil nekaterih zadev glede samoupravljanja in članom sindikata odgovarjal na vprašanja, ki so mu jih postavili kot visokemu zastopniku delavskega sveta. Kritično je pregledal tako delo samoupravnih organov kot sindikalne organizacije, ju primerjal in ugotavljal, kakšne skupne cilje so dosegli. Govoril je tudi o komisijah pri obratnih DS in delegatom razložil njihove težave. Tov. Vidmar je naglasil, naj bo sindikalna organizacija učiteljica in vzgojiteljica prepotrebne kadra pri delavskem samoupravljanju.

STEFAN JURAK je govoril o delu mladinske organizacije in o vlogi izobraževanja mladih kadrov. Med drugim se je zavzemal, da bi tudi sindikalna organizacija skrbela za prehrano mladine, saj so že večkrat ugotovili, da se nekateri mladinci slabo in nezadostno hranijo.

ADOLF STRAKA je kritiziral obveščevalno informativno službo. Ugotovil je, da naše ljudi vse premalo seznanjamo s posameznimi problemi upravljanja in z gospodarskimi zadevami podjetja. Naglasil je tudi, da na zborih volivcev govorimo samo o prenosu kompetenc z občine na podjetje, nikoli pa ne zvemo, kakšne pravice imamo v sodelovanju pri teh vprašanjih.

ROMAN BOLTAVZAR (bral Vinko Krapež) je poročal o stanju počitniških domov in poudarjal zahtevo in željo delovnega kolektiva, da bi se čimprej lotili gradnje novih. Rekel je tudi, da bo v prihodnje potrebno mnogo več propagirati med ljudmi letovanje v predsezoni in po njej. Delegate je seznanil tudi s politiko cen v naših penzionih in rekel, da sedanje cene nikakor niso pretirane.

O HTV je poročal VINKO KRAPEŽ. Zaradi tehtnosti njegove razprave objavljamo o HTV problematiki poseben članek.

IVAN BOKAL je spregovoril o stanovanjski problematiki podjetja. Rekel je, da imamo še vedno 400 nerešenih prošenj za dodelitev stanovanja, pri tem pa ni upošteval vseh tistih, ki se vozijo iz oddaljenih krajev na delo. Propagiral je namensko vlaganje sredstev v sklad za zidanje stanovanjskih hiš.

LOJZE GRUDEN je seznanil delegate o problematiki proizvodnje in o delovnih pogojih v livarni sive litine in livarni barvnih kovin. Potem ko je orisal produktivnost v teh obratih, je prikazal tudi težave, s katerimi se bori v teh oddelkih.

JOŽE ŠOŠTARKO je občnemu zboru poročal v imenu sindikalne podružnice pločevinarne in kovačnice. Ko je razpravljal o fluktuaciji delovne sile, se je zavzel za izdelavo točnejših analiz vzrokov odpovedovanj. Omenil je tudi, da bo potrebno čimprej urediti prizidek pločevinarne za garderobe in kopalnice.

IVAN CAJHEN je razpravljal o strukturi naših strojev. Rekel je, da imamo pri nas del strojev, ki smo jih dobili na račun reparacij, deloma pa so bili nabavljeni glede na naše plačilne sposobnosti. Poudaril je, da zdaj, ko se čedalje bolj uveljavljamo na zunanem tržišču, vedno bolj potrebujemo tudi nove stroje. Glede tega je vodstvo našega podjetja naredilo sicer ustrezne korake, vendar je mnenja, da bi bilo potrebno temu vprašanju posvetiti še večjo skrb.

Delegati so poslušali tudi poročilo o delu športne organizacije.

Ko so govorili o aktivu žena, se poročali, da imamo v podjetju 16 sindikalnih podružnic aktivna žena, ki so precej aktivne. Za svoje uspehe so se žene zahvale vsem tovarniškimi forumom, ki so jim nudili v preteklem letu pomoč.

Ko so prebrali blagajniško poročilo, se je pričela razprava. Prvi je govoril predsednik DS Milan VIDMAR.

torjih, je rekel, da smo z njimi pri proizvajalcih že precej odpravili mezno miselnost.

Del svoje razprave je posvetil tudi PPB. Med drugim je rekel, da so morali člani tega kolektiva izdelati za več kot 100 milijard ponudb, da so dobili naročila za 12 milijard dinarjev. Člani delovnega kolektiva PPB so morali za ta naročila opraviti nešteto poti, dopisov, prošenj in podobno.

Inž. ANDREJ VOJE je nanizal probleme, ki jih ima sindikalna podružnica livarne jeklene litine. Članom sindikata je poročal, da je oprema livarne jeklene litine za proizvodnjo 4 tisoč ton zastarela in izrabljena. Rekel je, da bi bilo nujno potrebno mehanizirati pripravo peska in postaviti še eno žarilno peč. Govoril je tudi o fluktuaciji delovne sile.

Dr. LJUBINKO MIJATOVIČ je v imenu zdravstvenih delavcev OA pozdravil občni zbor in spregovoril nekaj besed o čakalni dobi in o sodelovanju ambulant s sindikalno podružnico. Povedal je, da so statistično ugotovili, da čaka na ordinacijo vsak bolnik povprečno 37 minut, pregled v ordinaciji pa traja 63 minut. Rekel je, da je za naše razmere ta doba predolga, saj zneso to v vsem letu, za vse bolnike — 22 milijonov dinarjev izgube. Zavzemal se je za namestitev novega zdravnika, s čimer bi pričela naša ambulanta poslovati non-stop.

IVAN BEDINA je govoril o medsebojnih odnosih in pozval člane sindikata, naj iz svojega besednjaka izbrisajo pojem »nadrejenost« in »podrejenost«.

Inž. ANTON KOVIČ je govoril o problemih obveščanja in aktiviranja kolektiva in med drugim naglasil, da bi to nalogo morali izvajati tudi naši vodilni strokovnjaki. Del svoje razprave je posvetil tudi vzgoji kadrov za samoupravljanje.

IVAN TURK je v svoji razpravi ocenil delo konference in izrek priznanje sindikalni organizaciji in organom upravljanja.

Pripomnil je, da organom posameznih proizvodnih enot ni bila dana zadostna materialna osnova, kar ima lahko v prihodnosti za podjetje neugodne posledice.

Tov. HROVATIN se je strinjal z oceno tovariša direktorja glede naših prihodnjih nalog in naglasil, da se bo moral Litostroj krepko boriti, da se bo uspešno vključil v svetovno tržišče. Govoril je tudi o disciplini v podjetju, o dajanju večjih pravic proizvodnim enotam in o HTV službi, ki bi jo bilo potrebno še okrepiti.

Sklepi

Sindikat mora v še večji meri postati samostojni politični činitelj, ki bi na osnovi splošne smeri graditve socializma in na osnovi lastnih spoznanj in samostojnega presojanja pomagal usmerjati družbeni razvoj v kolektiv. Pri svojem delu mora imeti sindikalna organizacija posluh za težave in probleme svojega članstva.

Sindikat naj skrbi za čimbolj pravično delitev čistega in osebnega dohodka in naj v nobenem primeru ne dovoli, da bi posamezniki neupravičeno prejeli nenormalno visoke dohodke. Še naprej naj aktivira svoje člane pri odpravljanju mezdne miselnosti.

Na volitvah DS moramo člane opozoriti, naj volijo razgledane ljudi, ki imajo smisel za ekonomiko podjetja in so pripravljeni delati. Ti novo izvoljeni tovariši morajo analizirati vsa gospodarska dogajanja v podjetju in jih po vseh informacijskih sredstvih posredovati celotnemu kolektiv.

Sindikat naj bo odgovoren za vzgojo članov DS in naj skrbi za njihovo delo tudi takrat, ko so že izvoljeni.

Večje proizvodne naloge zahtevajo od nas tudi urejene medsebojne odnose. Člani sindikata morajo biti tisti, ki bodo pričeli razbijati okove medsebojnih nezaupanj, spletke in hinavščine.

Ena izmed osnovnih skrbi sindikalne organizacije je bila v preteklem obdobju skrb za človeka. Tudi v naslednjem obdobju ne smemo zanemariti te važne dejavnosti, s katero smo mnogim pomagali, hkrati pa utrdili naš politični prestiž. Še posebej moramo skrbeti za urejenost in širjenje naših počitniških zmogljivosti in sredstev, ki so nam na razpolago. Vsklajevati moramo tudi letne kolektivne dopuste.

Še posebej energično mora sindikat pri vseh tovarniških in občinskih forumih postavljati stanovanjsko vprašanje. Če ne bi bila zagotovljena zadostna sredstva za gradnjo stanovanj v okviru tovarne, mora tudi sindikat reševati stanovanjske težave v okviru občinskega sklada za zidanje stanovanjskih hiš.

Priporočljivo bi bilo, da bi tudi letos ustanovili posebno gospodarsko komisijo, ki bi ugotavljala intenzivnost proizvodnje, povečanje produktivnosti, delovne pogoje in podobno. Tudi pri gradnji ambulate in pri prehrani naših delavcev bo treba izreči energično besedo. Načrtno in smotrno politiko moramo voditi tudi glede uporabe sklada za skupne potrebe.

Naši stiki z mladino so še vedno prešibki in jih moramo letos še bolj okrepiti. Tudi za njihovo politično in strokovno vzgojo bomo morali temeljiteje poskrbeti.

Stiki s časopisom »Litostroj« naj bodo v prihodnje še tesnejši. Odbor sindikata mora angažirati za to delo več dopisnikov.

Ugotavljamo, da je propagandna akcija za zvišanje produktivnosti uspela in priporočamo, da se nadaljuje.

Sindikat naj s sodelovanjem ustreznih služb pomaga pri reševanju HTV težav in naj še posebej posveti pozornost mladini in novo sprejetim delavcem. Ugotavljamo, da pri reševanju teh težav lahko odigra pomembno vlogo industrijska rekreacija, ki postaja pri nas potreba. Zato moramo prav temu posvečati še večjo skrb.



Mario Vilhar »Diskusija«, metalizirana glina

Hočemo zdrave ljudi

Zaradi nesreč smo izgubili 10.000 delovnih dni. Če bi izgube, ki so nastale zaradi poškodb, izrazili v denarju, bi dobili vsoto, s katero bi lahko izgradili 35 stanovanj.

ALI ŠE NI DOVOLJ KRVAVIH OPOZORIL

V primerjavi z letom 1960 smo imeli vseh nesreč pri delu in ti-



stih, ki se pripetijo na poti v službo in iz službe, več, s čimer bi lahko laično komentirali, da je služba HTV nazadovala.

Skupno število nesreč pri delu v letu 1960 je bilo 740, v letu 1961 pa je naraslo na 1042 primerov, t. j. za 40%. Od tega odpade v letu 1960 na nesreče, ki so se zgodile na poti na delo in nazaj 72, v letu 1960 pa 90 primerov.

Posamično vidimo, da je bilo zaradi nesreč pri delu v letu 1960 izgubljenih 7312, v letu 1961 pa 9370 delovnih dni. Zaradi nesreč na poti na delo in nazaj je bilo v letu 1960 izgubljenih 505, v letu 1961 pa 681 delovnih dni. Povečanje znaša torej 28,5%.

DVE KAPLANOVI TURBINI

Če vzamemo število izgubljenih finančnih sredstev za leto 1961, ugotovimo, da smo izgubili 140 milijonov dinarjev ali 30 do 35 stanovanj, oziroma dve srednje veliki Kaplanovi turbini.

Vzroke za povečanje nesreč pri delu bi med drugim lahko iskali v povečanju števila zaposlenih (10,8%), zaposlitvi novih sodelavcev brez kakršnekoli industrijske



izkušnje, osvajanju nove proizvodnje, povečanju storilnosti, prevozom na delo iz oddaljenih krajev, nezadostnemu nadzoru s strani vodilnega osebja in podobno.

Analiza pokaže, da je 18,6% nesreč tehničnega značaja — k čemur lahko pripišemo nekvalitetna varstvena sredstva ali nezavarovane stroje — in 81,4% nesreč osebnega značaja.

MLADOSTNA NEPREVIDNOST NI POGUM

Prav ti podatki so nekoliko bolj zaskrbljujoči, ker opazimo, da se ponesreči največ mladincev do 18. leta, sledijo od 19. do 20. leta in od 21. do 25. leta starosti. V poznějšíh letih odstotek nesreč nekoliko pade.

Število nesreč pri mladini bi nekoliko opravičilo za dejstvo, da je mladina neposlušna, preveč »junaška« in predvsem nepremišljena. Delno pa gre krivda tudi na odgovorne delovodje, ki često pozabljajo svojo osnovno dolžnost. Opaziti je tudi, da mladina nima podpore pri posameznih organih in drugih organizacijah.

Uvajalni seminarji za novo sprejete so prav gotovo dobra in potrebna osnova za vse, ki se želijo zaposliti pri nas. Vendar opazimo, da se starejši kader tolikokrat ne poškoduje kot mladina.

Glede na dele telesa zavzemajo poškodbe na očeh 27,7%, na prstih leve roke 17,5%, od stopala do telesa 14,9%, na prstih desne roke 14,2%, na stopalih 11,4%, dlani do vključno zapestja 7,6%, od rame do zapestja 7,6%, od rame do zapestja 6,0%, na telesu 4,8%, na glavi pa 2,9%.

Poškodbe na očeh so pogoste zaradi tega, ker delavci ne uporabljajo očal.

OB ENAJSTI URI DOPOLDNE

Največ nesreč se zgodi v peti delovni uri — 136 primerov, sledi četrta ura zaposlitve — 128 primerov, in šesta ura s 131 primeri. Nesreče so v porastu že v drugi uri zaposlitve, padajo pa v tretji. V četrti, ko je 30 minut odmora, je največ nesreč, čeprav je peta ura po številu nesreč izrazitejša. V šesti uri pa nesreče zopet nazadujejo.

Če pogledamo še nesreče, ki se pripetijo izven dela, vidimo, da nam predstavljajo enako zlo, kakor nesreča pri delu, h kateremu je treba prišteti še 20 ali 10% izgubo pri rednih prejemkih. Tudi

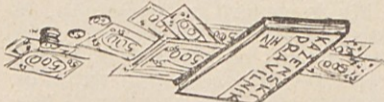


tem nesrečam je treba napraviti konec in upoštevati navodila varnostnih organov.

V letu 1961 je bilo izven dela

POOSTRENI UKREPI

Na podlagi poročila HTV je delavski svet sklenil, da je potrebno izboljšati sedanji asortiman varovalnih sredstev, izboljšati nadzor nad zaposlenimi, nadalje bodo morali odslej vsi odgovorni vodje opravljati izpite iz HTV. Razen tega bo treba sklep spremeniti tako, da tisti, ki ne prijavijo



nesreče v roku dveh dni, izgubi pravico do polnega nadomestila oziroma se upošteva nezgoda kot navadno obolenje. Uredili bodo sanitarne prostore, uredili garderobne službe, kopalnice in delitev malice.

Dosledno bodo izvajali člen 53 Zakona o delovnih razmerjih (ZDR). O vsem zgoraj navedenem morajo voditi skrb DS PE/S. Glede nabave CO detektorjev in fonomera, kar potrebuje služba HTV pri določenih meritvah, pa je delavski svet sklenil, da se preko pristojne komisije oziroma CTB ta sredstva kupijo.

Šef HTV
Vilko Krapež

Smo dovolj storili za varnost proti požarom?

Pomlad je gasilec poleg zelenja prinesla tudi številne skrbi. Tako kot vsako leto tudi letos pričakujemo požare, ki jih še posebej spomladi dostikrat zaneti otroci. Razen tega imamo v Litostroju večje število takih obratov, kjer so ogromne nevarnosti za požar, n. pr. režijska in modelna mizarna, lakirnica, površinska zaščita, skladišče vnetljivih tekočin itd. Prav v teh obratih posvečajo premajhno skrb požarni službi. Delavci kljub večkratnim opozorilom in raznim predavanjem še vedno kadijo v teh prostorih. Najbolj pereče vprašanje je v režijski in modelni mizarni, v IBM in v tiskarni. V teh obratih se dobesedno norčujejo iz požarnovarnostnih organov. Taki tovariši se ne zavedajo, da prav lahko tudi pri njih izbruhne požar.

V letu 1961 je bilo v podjetju 22 požarov in prav toliko naših posredovanj. Ti požari so bili sicer brez večjih posledic, tako da podjetje ni imelo večje gospodarske škode, prav zaradi hitre in-

Dopisi mladine

ŽELIJO SPOZNATI GOSPODARSKO PROBLEMATIKO PODJETJA

Mladinci PPB so imeli po daljšem času redni sestanek, na katerem so reševali zaostala organizacijska vprašanja. Naglasili so, da želijo prek proizvodnih konferenc spoznati gospodarsko problematiko podjetja, delo KMP in se vključiti v društvo za telesno kulturo. Na sestanku so pregledali delo članov sekretariata in sklenili, da razrešijo dolžnosti dosedanjo predsednico, izvolijo drugo in dopolnijo sekretariat. Članarine za leto 1962 še niso plačali, obljubili pa so, da bodo to naredili v najkrajšem času.

TRI MLADINCE V DELOVNO BRIGADO

Aprila so se začela dela na avtomobilski cesti. Naš TK LMS je poslal na to delo tri mladince, ki so s svojim delom to zaslužili.

tervencije gasilcev, a tudi samih delavcev, za kar jim izrekamo vse priznanje. Precej težav imamo tudi z odprtimi električnimi pečicami in električnimi kuhlalniki, ki jih delavci in uslužbenci po končanem delu še vroče spravijo v razne omare, zaboje in t. d.

Vodja zavarovanja Ciril Venika je na zadnji seji upravnega odbora poročal o požarni službi v podjetju. UO je na podlagi tega sprejel nekatere sklepe, s pomočjo katerih naj bi se izboljšala naša služba. Vabimo vse člane delovnega kolektiva, da se vključujejo v gasilsko organizacijo, hkrati pa vabimo vse obratovodje, da tesneje sodelujejo z nami!

Miško Gombac



Sredi tega meseca je bil v obdelovalnici zbor proizvajalcev, na katerem so govorili o bodočem delu občinskega ljudskega odbora

Hidroelektrarna Kokin Brod v pogonu

Meseca marca sta bila spuščena v pogon dva agregata HE Kokin Brod. Celotno turbinsko opremo je dobavilo naše podjetje. Turbini sta vertikalni Francisovi, z močjo 34.400 KM, na padcu 72 metrov in pri pretoku 43 m³ na sekundo.

HE Kokin Brod je na reki Uvac, v bližini mesta Nova Varaš. Hidroelektrarna je prijazna. Jez je visok 83 m in dolg 500 m, ima dovodni tunel in strojnico.

Srednja letna proizvodnja električne energije bo 45.000.000 kWh. R. S.

Za našo tovarno ima gradnja elektrarn na Dravi še poseben pomen, saj so bile prav dravske elektrarne največja šola zanjo. Na Dravi je Litostroj uspešno uveljavil svojo proizvodnjo velikih Kaplanovih turbin in tako dokazal, da tudi delo domačih strokovnjakov nekaj velja. Veselilo nas bo, če bomo z dosedanjimi izkušnjami lahko sodelovali tudi pri opremljanju predvidenih energetskih objektov na Dravi nižje od Maribora, za kar bo spriču naraščajočih potreb po električni energiji slej ali prej nujno potrebno najti sredstva. ETO

Sklepi delavskega sveta

Na svojih zadnjih dveh sejah so člani DSP razpravljali o številnih problemih podjetja in sklenili, da se morajo čim bolj izboljšati obstoječa varovalna sredstva, posebno glede kakovosti, da se mora izboljšati nadzor nad vsemi zaposlenimi, posebno še nad tistimi delavci, ki so se prvič zaposlili v proizvodnji, da morajo vsi odgovorni vodje opravljati izpite iz HTV predpisov in da se morajo urediti vse sanitarne naprave in druge naprave, ki imajo namen zagotoviti pravilno zdravstveno in tehnično zaščito pri delu. Nadalje je bil sprejet sklep, da se uvedejo določeni disciplinski ukrepi zaradi zavarovanja in zaščite splošnega ljudskega premoženja, s katerimi upravlja kolektiv našega podjetja.

Delavski svet je potrdil tudi ključne račune za podjetje, za industrijsko šolo Litostroj in Internat te šole ter za Delavsko restavracijo podjetja.

Delavski svet podjetja je tudi razpisal volitve v organe delavskega samoupravljanja in določil način volitve glede na novo razdelitev teh organov po posameznih proizvodnih enotah, službah in sektorjih.

Nadalje je razpravljal o predlogu direktorja podjetja glede osebnega dohodka delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki zaradi povziranja do določenega najnižjega zneska. O tem predlogu bodo zato proizvodne enote še posebej razpravljale in sprejele primerne ukrepe.

Za prvomajske praznike bodo naši počitniški domovi odprti in oskrbovani. Informacije telefon 270.

OBISK BENEŠKE MLADINE

Na povabilo Centralnega komiteja LMS je Slovenijo prvič obiskala večja skupina mladincev iz Benečije. Obiskali so tudi naše podjetje in si ogledali vse oddelke. Po končanem ogledu so imeli kratek razgovor z mladinci našega podjetja in se zanimali za delo mladine v samoupravnih organih, sindikatu in o načinu izobraževanja. Posebej so se zanimali za osvajanje novih tržišč.

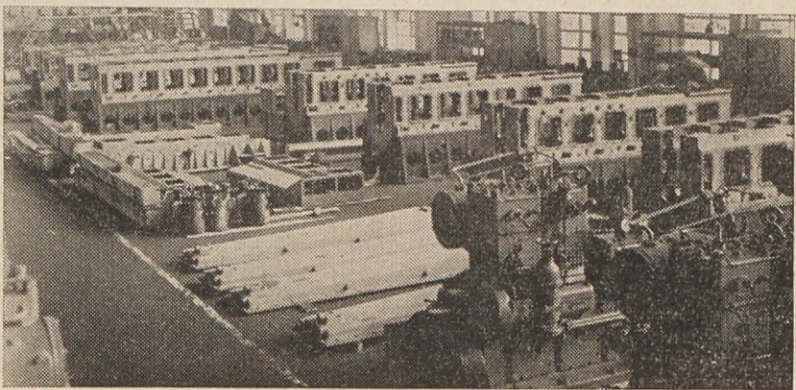
VESTI IZ B & W

Na Mednarodnem sejmu ribištva v Kopenhagnu od 14. do 23. aprila 1962 bo firma Alpha-Diesel A/S predstavila nov tip motorja — 400-24 — z močjo 80 BKM na cilinder. Motor ima 400 o/min ter je konstruiran s 6, 7 ali 8 cilindri, ki razvijejo moč 480, 560 in 640 BKM. Rootova puhalca, batne črpalke za hlajenje z morsko vodo in za kaljužo so nameščene na zadnji strani motorja. Znatno je reducirana hitrost hoda in s tem tudi obraba. Novi tip ima tudi hidravlično sklopko in mehanizem za propeler s spremenljivimi krili. Najvažnejša konstrukcijska sprememba pa je namestitev prekrutnega cilindra znotraj sklopke, ki je lamelna kot pri največjem tipu 490 VO. Rezultat vseh teh sprememb je ta, da je 7-cilindrski motor novega tipa z močjo 560 BKM 110 mm krajši kot 6-cilindrski motor

prejšnjega tipa 400 VO z močjo 420 BKM.

Motor ima izmenljive obloge cilindrov, kar znatno poceni vzdrževanje pri dolgem pogonu. Uvedena je tudi nova konstrukcija bata, pri čemer so dobili nižjo temperaturo batnega obroča. V nasprotju s prejšnjo prakso imajo motorji zdaj hlajenje s sladko vodo kot standardno, tako da se lahko uporabi hladilna voda z višjo temperaturo, ne da bi se napravila prevleka iz soli. Črpalka za sladko vodo je montirana na motorju.

V Kanadi bodo zgradili novo ladjo za raziskavo severnega Pacifika. V ladjo bo vgrajen 8-cilindrski B & W Alpha Diesel motor tipa 490 z močjo 1000 BKM pri 310 o/min. Motor je direktno prekruten in ima propeler s spremenljivimi krili.



Montaža Dieslovih motorjev

Tehniški pogled v našo proizvodnjo

Oprema za proizvodnjo termoplastičnih mas

Proizvodni program Litostroja, ki je bil prvotno osnovan za proizvodnjo turbin, hidromehanske opreme in črpalnih postrojenj, se postopoma dopolnjuje. Dopolnjevanje je odvisno od razvoja jugoslovanskega gospodarstva, kakor tudi od povpraševanja po asortimanu proizvodov na izvoznem tržišču.

Glavno dopolnitev proizvodnega programa zavzema danes industrijska oprema, ki jo proizvaja proizvodna enota SN.

Industrijska oprema tvori ali dopolnjuje celotna postrojenja, ki opravljajo najrazličnejše tehnološke procese v industriji.

Seveda se te naprave med seboj zelo razlikujejo in so odvisne od vrste tehnološkega procesa in mehanizacije proizvodnje.

V nadaljevanjih bodo opisani stroji in naprave, ki opravljajo tehnološke procese v posameznih vejah industrije.

NAPRAVA ZA PROIZVODNJO PLASTIČNIH MAS

Na kratko bo opisan tehnološki postopek izdelave melamina, ki je osnovna surovina za izdelavo ultrapas in podobnih mas.

Diciandiamid se pretvarja v melamin v napravi, ki ji pravimo avtoklav. Pretvorba diciandiamida v melamin je eksotermna reakcija, pri kateri se sprosti 25 Kcal/mol oz. 198,2 Kcal/kg pri temperaturi 150 °C do 180 °C. Da se prepreči razkroj melamina pri višji temperaturi, se dela pod pritiskom zmesi amoniaka in dušika pri začetnem pritisku 80 atm.

Iz melamina se v posebnih stiskalnicah, ki imajo zelo gladke stiskalne plošče, stiskajo plošče z različnimi imeni, kot n. pr.: ultrapas itd. Vzorec in kvaliteto ultrapasa reguliramo s posebnimi podatki. Ultrapas se uporablja za oblogo miz in pultov, ki je zaradi odpornosti proti toploti in lepega videza zelo primeren za kuhinje in lokale.

Na sliki je prikazan avtoklav, ki ga je izdelal Litostroj za »Kemično tovarno Kočevje«. Avtoklavi so izpostavljeni visokim temperaturam in tlakom. Zaradi tega morajo biti zelo masivno izdelani. V njih potekajo različne pretvorbe. Reakcije so lahko endotermične ali eksotermične, zato mora imeti avtoklav napravo za segrevanje in hlajenje. Instrumenti na kontrolni plošči pa omogočajo kontrolo tehnološkega ciklusa.

STROJI ZA PREDELAVO TERMOPLASTIČNIH MAS

Na trgih je čedalje večji asortiman izdelkov, ki niso iz kovine, temveč iz posebnih materialov s splošnim imenom plastičnih mas. Te pridobivajo na osnovi cikličnih spojin organske snovi in imajo posebne lastnosti, n. pr.: so lahke, odporne proti delovanju kislin, ne prevajajo električnega toka, slabo prevajajo toploto in se lepo obdelujejo v topli stanju. Zaradi teh lastnosti zamenjujejo kovinske materiale pri izdelavi tehničnih artiklov in so uporabne za široko potrošnjo. Izdelki iz te mase so lepi in praktični, zaradi česar je njihova bodočnost zagotovljena. Naštel bi samo nekaj izdelkov, ki so se že uveljavili: volani pri avtomobilih, ročna kolesa za obdelovalne stroje, deli merilnih instrumentov, najrazličnejši deli za elektrotehniko, deli pri različnih strojih za pomoč v gospodinjstvu (sesalci za prah, pralni stroj itd.). Vedno več pa je opaziti izdelkov iz navedene mase, ki so zelo primerne za lokale družbene prehrane (krožniki, skodelice, pepelniki itd.).

Na kratko bomo opisali tehnološki postopek izdelave izdelkov iz plastičnih mas.

Izdelki se stiskajo (»prešajo«) v dvo- ali večdelnih kalupih iz kovine. Kalupi morajo imeti zelo gladke delovne ploskve (polirane ali kromane). V kalup, vstavljen v hidravlično stiskalnico, se nanesuje natančno odmerjena količina mase v prahu ali v obliki tablet. Tablete imajo natančno določeno vsebino, zaradi česar je pri stiskanju manj odpadkov. Ker se odpadki ne morejo ponovno uporabiti pri termostabilnih masah, se daje prednost uporabi tablet, ki se izdelujejo na posebnih stiskalnicah. Stiskalnica stiska kalup tako, da masa izpolni obliko kalupa. Kalup in mizi stiskalnice ogrevamo z grelci. Temperatura gretja mora biti čim bolj konstantna, za kar skrbijo vgrajeni termostati. Pečenje v kalupu se navadno opravlja pri temperaturi 130 do 180 °C, kar je odvisno od vrste materiala. Čas pečenja traja od ene do 20 min., kar je odvisno od velikosti izdelka (posebno od debeline sten).

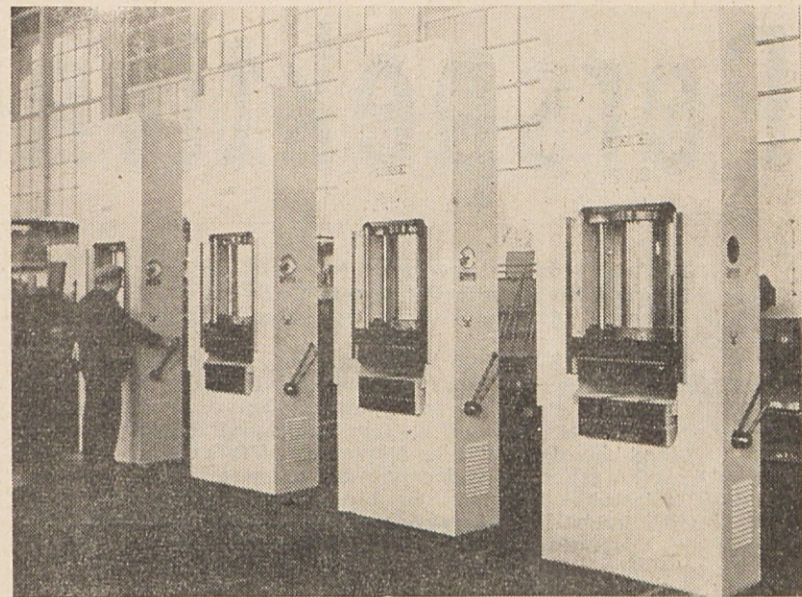
V novejšem času uporabljajo »transfer« sistem stiskanja. Pri tem sistemu se vbrizgava — tla-

či masa v gnetljivem stanju v kalup od spodaj, z izbijačem.

Transferi sistem je primeren za izdelavo tehničnih artiklov za elektroindustrijo, pri katerih morajo biti stene lepo izpolnjene zaradi električne izolacije. Najbolj poznane surovine za izdelke iz plastične mase, ki jih izdeluje »CROMOS« v Zagrebu, so: bakelit, tekstolit, polyester, polyamid, polystyrol itd.

Na sliki so prikazane hidravlične stiskalnice z oznakami HS-100, HS-160, HS-315, ki jih izdeluje Litostroj. Z navedenimi stiskalnicami smo dopolnilno opremili obrat za stiskanje plastičnih mas pri podjetju »ME-BA« v Zagrebu. Stiskalnice že uspešno obratujejo. Za dobavo navedenih stiskalnic so veliki izgledi, posebno še, ker je omejen uvoz.

Za izdelavo naših stiskalnic, da bodo popolnoma zanesljive v pogonu, je potrebno poznati predvsem pogoje obratovanja na terenu. Po teh se lahko izpolnijo posamezni elementi, tako v zanesljivosti obratovanja kakor



Hidravlične stiskalnice iz maloserijske proizvodnje

tudi pri enostavni izdelavi. Vajen je tudi razpored elementov in njihova zamenjava. Na tem področju imamo že nekaj izkušenj, ki jih je treba sistematično uporabiti v razvoju stiskalnic. Seveda pa ne zadostuje samo dobra konstrukcijska rešitev, temveč tudi dosledna in natančna izdelava ter montaža v proizvodnih obratih. Enako pa je tudi naloga podjetja, da z različnimi navodili na terenu (z osebnimi instrukcijami ljudi, ki bodo upravljali s

stroji) in natančnimi obratovalnimi predpisi zagotovi naročniku pravilno uporabo dobavljenih stiskalnic.

Kakor pri ostalih industrijskih vejah je tudi pri izdelavi izdelkov iz plastičnih mas glavni cilj večanje produktivnosti in izboljšanje kvalitete z minimalnim vloženim delom. Zaradi tega moramo misliti v perspektivi tudi o možnostih avtomatizacije upravljanja.

Inž. Peter Vogrič

Hvala za sodelovanje!

Spominjam se ga, ko je pred 11. leti prišel iz sončne Goriške, poln delovnega poleta, poln simpatije do nas in dobrote. V takrat novozgrajeni livarni jeklene litine se delo pravzaprav še ni začelo in je bilo prostora za nekaj livarjev — pionirjev — dovolj.

Čeprav vaju svoje sončne Primorske se je Vlado Strniša kaj kmalu navadil na svojo okolico. Tudi z delom ni imel težav, čeprav je vsa prejšnja leta delal v italijanskih in ostalih jugoslovanskih livarnah sive litine in livarnah bron.

Dobro se tudi spominjam dvogovora med takratnim šefom jeklolivarne inž. Stadlerjem in tov. Strnišo, ko mu je prvi dejal, da bo na novem delovnem mestu v livarni jeklene litine gotovo dočkal upokojitve kot prvi livar. Te dni so se Stadlerjeve besede uresničile.

Strniša je bil zadnje dni pred upokojitvijo tako žalosten, da mu ni teknila nobena jed in pijača. Prišlo mu je tako, da bi kar jokal, ker zapušča to svojo, kakor sam pravi, »družino«.

Čeprav je bil 31. marec Strnišev zadnji delovni dan, se ni hotel ločiti od dela. Motovilil se je okrog oblikovalnih okvirov kot maček okrog vrele kaše in videti je bilo, da težko zapušča okolje, v katerem je toliko let živel. Nemi stiski rok, ki so ga tolažili, so naredili vzdušje v livarni še bolj tesnobno.

Na vprašanje, kako mu je pri srcu, ko odhaja v zaslužni pokoj, mi je dejal: »Zelo sem žalosten že zaradi tega, ker zapuščam

tovariše, s katerimi sem se zelo dobro razumel in smo se imeli radi kakor bratje. Kar se tiče volje in poguma, moram reči, da bi zelo rad delal še naprej, toda zaradi bolezni mi to žal ni mogoče.

Težko mi bo, dokler se ne bom privadil novi situaciji, saj mi v 11 letih mojega dela v livarni nihče ni nič hudega storil, pa tudi zaslužil sem dobro.

Pri delu so se v mojih 42 letih livarskega dela pojavljale sicer napake, toda z vestnostjo in poslušnostjo sem jih vedno odpravil. Tudi jaz sem moral vedno poslušati starejše livarje, posebej še svojega očeta, ki je bil livarski mojster. Prav je, da tudi današnja mladina uboga starejše, ki imajo več izkušenj. Vedno sem bil zelo vesel, kadar sem videl pri delu vidni napredek mladih livarjev.

Moja največja želja je, da bi se lahko preselil na Goriško, v svoj rodni kraj, če že zaradi drugega ne, zaradi tamkajšnje tople klime, a kaj, ko je tudi tam stanovanjska stiska.

Rad bi se zahvalil tudi preko našega časopisa vsem mojstrom, posebej tov. Narobetu, ki je bil posebno dober z menoj in ga cenim kot strokovnjaka, prav tako pa tudi tehnikom in kontrolor-

jem. Vse sem imel rad in nikdar jih ne bom pozabil. Bil sem v dobri družbi in pri dobrem vodstvu.

Zahvaljujem se tudi vodstvu podjetja, sindikalni podružnici jeklolivarne in samim livarjem za tako prisrčno slovo in številna darila. Vsem želim zdravlja, veselja in uspeha pri delu!

O Strniši pa mi je obratovodja livarne jeklene litine inž. Primož Legat dejal: »Naš tovariš Strniša je eden izmed pionirjev jeklolivarne. Pri nas je bil zaposlen od leta 1951, ko je jeklolivarna začela obratovati. Strniša pa spada med peščico sodelavcev, ki so postavili temelj livarstva v naši livarni. Strniša je izšel iz stare, trde livarske šole, ki mu je prinesla kot vajencu marsikatero kľofuto, je pa iz njega vzgojila trdega, solidnega in visokokvalificiranega livarja.«

Strniša je bil zaposlen vedno pri takih delih, ki so bila najtežja in najkompliciranjša. Zasluge si je pridobil tudi pri usposabljanju mladega livarskega kadra. Zlasti takrat, ko je bilo največje pomanjkanje livarske delovne sile. Kot človeka so ga vsi radi imeli. Bil je prava dobričina, zelo šegave narave in milega srca.

Mavil

Mladinski drobiž

MLADINCI HS NAJBOLJSI V STRELJANJU

Medobratnega tekmovanja v streljanju se je udeležilo 8 mladinskih ekip. Največ uspeha so imeli mladinci HS 2 in 3, IKŠ I in II in SN.

DOPOLNILNI SEKRETARIAT

Mladinci PE-HS so imeli dva sestanka, na katerih so se pogovorili o bodočem delu in o novi proizvodni konferenci, na kateri naj bi se razen proizvodnih problemov seznanili še s poslovanjem nove delavske restavracije Litostroj.

Nekatere mladince, ki so odšli na odsluženje kadrovskega roka, so morali v sekretariatu nadomestiti. Na njihova mesta so stopili novi, aktivni mladinci.

Delo krepi in oblikuje človeka.

Sodelovanje pomeni sporazumevanje. Ali si pripravljen za sodelovanje.

IVAN BEDINA



Vlado Strniša v razgovoru z inž. Ivanom Stadlerjem

ZIVAHNA RAZPRAVA

Člani osnovne organizacije ZK 11-varne jeklene litine so imeli svoj redni sestanek konec februarja. Na njem so obravnavali organizacijska vprašanja in razpravljali o gospodarski problematiki podjetja. Kritizirali so plačevanje prispevka za šolstvo, o čemer bi moral zbor proizvajalcev pri ObLO Šiška predhodno seznaniti proizvajalce.

— sil —

Perspektivni razvoj Litostroja

Litostroj je bil ustanovljen v letu 1946, približno 10 let po likvidaciji bivših »Strojnih tovarn in livarn d. d.«, ki so bile dejansko združene bivše tovarne Samassa, Tönnies in Zabkar.

Po likvidaciji Strojnih tovarn in livarn v Sloveniji ni bilo večjega strojnega podjetja, ki bi bilo sposobno opraviti vsaj večje remonte strojev in industrijskih naprav, še manj pa v večjem merilu sodelovati pri izgradnji naše industrije.

Takoj po osvoboditvi je Slovenija kot industrijsko najbolj razvita republika nujno potrebovala večje strojno podjetje z lastnimi livarnami, da bi sodelovalo pri obnovi in izgradnji industrije naše države, zlasti pa prevzelo obširne naloge v izgradnji naših vodnih sil oziroma elektrifikacije. Za uresničenje teh zahtev so bili v Sloveniji vsi pogoji: skoraj stoletne tradicije v gradnji turbin in do neke mere surovinska baza. Na razpolago pa so bili, vsaj za prvo fazo, tudi kadri.

Od 1. septembra 1947 naprej, ko je livarna sive litine s prvo postavljenim kupolko začela z redno proizvodnjo, se je Litostroj naglo razvijal, dal svoj delež pri industrializaciji in elektrifikaciji ter uvedel še vrsto novih proizvodov. Že nekaj let Litostroj uspešno nastopa tudi na inozemskih trgih, kjer so naši izdelki znani kot kvalitetni.

Toda s tem razvoj naše tovarne še ni in ne more biti zaključen. Potrebe razvoja našega gospodarstva in zahteve svetovnega tržišča nas vedno znova postavljajo pred nove naloge ter terjajo delno revizijo navidezno ustaljenih načel.

Sedaj, ko je izgradnja naše tovarne v obsegu koncepcij prvih povojnih let v glavnem zaključena, vidimo, da je okvir postal pretesen spričo nalog, ki jih že imamo, in tistih, ki nas še čakajo oziroma ki se bodo še pojavile v razvoju našega gospodarstva. Odpirajo se nam nove perspektive za izgradnjo in razvoj ne samo v zvezi z notranjimi potrebami, temveč tudi kot posledica nagega razvoja tehnike. Zato je bil izdelan predlog o perspektivnem razvoju Litostroja za dobo do leta 1980. Ta predlog je Centralni delavski svet na svoji seji, 2. marca t.l. načelno odobril in sklenil, da naj se pripravljajo ustrezni ukrepi za rezervacijo za

potrebnih zemljišč v neposredni bližini tovarne.

V naslednjih dveh desetletjih bomo morali postopoma dvigniti kapaciteto naših obratov. Že sedaj je jasno, da tega ne bomo dosegli samo z dopolnitvijo in modernizacijo strojnega parka in naprav. Potrebne bodo tudi obsežne rekonstrukcije obstoječih obratov in gradnje novih objektov, kar bo zahtevalo tudi precejšnjo razširitev tovarniškega območja.

PRETEHTANO IZPOLNJEVANJE NOVIH ZAMISLI

V zvezi s tem se bodo nujno pojavila kompleksna vprašanja organizacijskega, prometnega in

Da bi se nam ne dogajalo isto kot v preteklem letu, to je da ne bi osebni dohodki rastli hitreje kakor produktivnost, je Zvezna ljudska skupščina celo izdala poseben zakon, ki predvideva, da bodo občine ustanovile posebne komisije, katerih naloga bo paziti na to, da se bodo osebni dohodki gibali v skladu z gibanjem produktivnosti. Če ne bodo kolektivi sami pazili na to, bodo morale poseči vmes komisije in same vzpostaviti pravilna razmerja. Tak ukrep, recimo občinske komisije z naše občine, ne bi bil za nas preveč prijeten in časten; zato bomo morali sami gledati, da bodo ta sorazmerja pri nas v redu. Oporo za to imamo v našem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov, ki postavlja naše osebne dohodke v odvisnost od produktivnosti dela, pa tudi ves naš sistem delitve osebnih dohodkov, če ga bomo izvajali, kakor je zamišljen in uzakonjen, ne dopušča, da bi porušili sorazmerja.

KAJ JE PRODUKTIVNOST DELA?

Kaj je produktivnost dela in zakaj je tako važen činitelj za družbo in posebej za vse gospodarsko dogajanje v našem podjetju? Produktivnost dela je odnos med ustvarjeno proizvodnjo in vloženim delom. Merimo ga pa tako, da primerjamo ustvarjeno proizvodnjo bodisi z vloženimi urami, ki smo jih porabili zanjo ali pa s številom delavcev, ki so bili potrebni, da so to proizvodnjo ustvarili. Z našim pravilnikom o delitvi dohodka je predpisano, da merimo produktivnost dela tako, da primerjamo vrednost proizvodnje podjetja ali PE, ki jo obračunamo po lastni ceni, z vloženimi učinkovitimi urami, ki smo jih potrebovali, da smo ustvarili to proizvodnjo. Rezultat merjenja primerjamo z enakimi pokazatelji prejšnjih let. Na ta način dobimo sliko, kako je naraščala naša produktivnost dela iz leta v leto.

Produktivnost dela lahko narašča na dva načina: ali tako, da

več napravimo v istem času, z večjimi fizičnimi napori, z vedno večjo usposobljenostjo pri določenem delu, ali pa tudi tako, da si nabavimo nove stroje, ki delajo hitreje in bolje, porabimo torej za isti izdelek manj ur dela. Pri merjenju produktivnosti, kakor ga predpisuje naš pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, pa to razliko, iz česar narašča produktivnost, zanemarjamo. Seveda bo potrebno v bodoče, če bomo nabavili nove stroje (nekateri od teh so že prišli), to upoštevali, sicer bodo kolektivi nekaterih proizvodnih enot glede osebnih dohodkov na boljšem, vendar ne po svoji zaslugi. To pa zaradi našega načina izračunavanja skladov osebnih dohodkov.

Čeprav je znano, kako se pri nas izračunavajo skladi osebnih dohodkov za celotno podjetje in za vsako ekonomsko enoto posebej, ne bo odveč, če si to še enkrat predočimo.

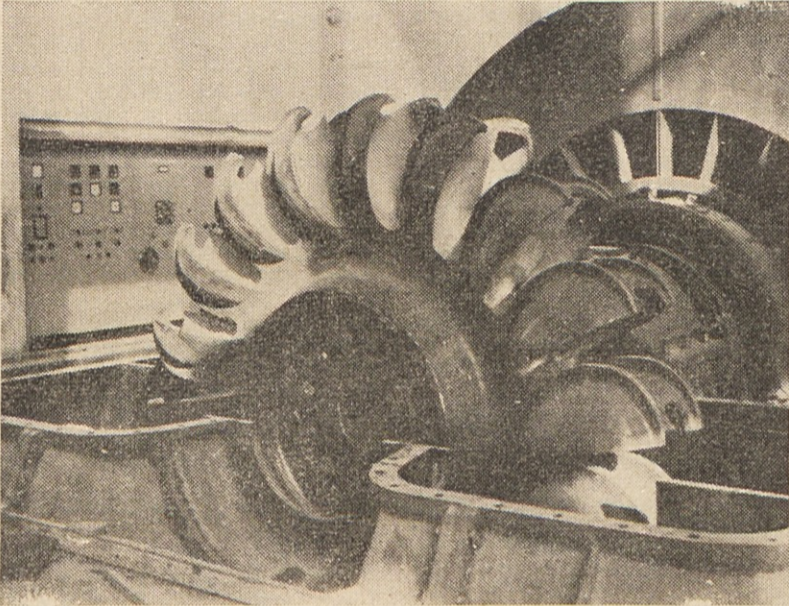
VSE NA KILOGRAME

Pri nas velja glede izračunavanja skladov za osebne dohodke, tako za podjetje kakor za posameznika.



mezne proizvodne enote, SISTEM ENOTE PROIZVODA. Enota proizvoda je pri nas kilogram določenega izdelka: turbine, črpalke, vilicarja, Dieslovega motorja itd. Ugotovili smo, koliko kilogramov posameznih izdelkov smo proizvedli v lanskem letu, potem smo pa primerjali ta kilogram po posameznih izdelkih z vsoto osebnih dohodkov, ki smo jo v lanskem letu izplačali za posamezno vrsto proizvodnje in za posamezno vrsto proizvodov. S tem smo ugotovili, koliko dinarjev osebnih dohodkov smo izplačali oziroma zaslužili, ko smo proizvedli kilogram določenega izdelka.

energetskega značaja, katera bomo morali rešiti v skladu s perspektivnim planom izgradnje naše tovarne, katerega bomo morali v teku let verjetno še prilagoditi okolnostim, ki jih bodo sigurno narekovala spremembe strukture svetovnega gospodarstva. Zato bo potrebno vedno znova iskati take rešitve problemov, ki bodo dovolj elastične, da se bomo lahko sproti prilagodili



vsem novim momentom tehničnega ali gospodarskega značaja, s katerimi se bomo v dobi izgradnje nedvomno srečali. Seveda pa morajo biti zamišljene posamezne etape izgradnje tovarne in razvoja proizvodnje dobro pretehtane, tako da bodo za to potrebna sredstva čim bolj smotrno izkoriščena in vsa dela časovno razporejena

tako, da ne bo medfaznih zastojev ali grl v poteku tehnoloških procesov.

Razpored (lokacije) posameznih objektov bo treba določiti z upoštevanjem, da ostane vsaj pri nekaterih objektih še nekaj prostora za eventualne kasnejše razširitve po dolžini in širini, ker v naprej ne moremo točno vedeti, katere veje proizvodnje bomo morali forsirati. Če ne bo takih

ZA POCENITEV IZGRADNJE

V sklop pocenitve izgradnje spada tudi tipizacija objektov, zlasti glede profilov dvoran ter širine, višine in nosilnosti žerjavnih prog. S tako tipizacijo tudi zelo pospešimo projektiranje in gradnjo objektov. Obenem pridobimo s tem možnost cenejše izdelave žerjavov, po potrebi pa dosežemo tudi prestativne žerjavove in do neke mere celo gotovih vej proizvodnje v druge objekte. S tem lahko dosežemo tehnološko in transportno ugodnejšo razvrstitev posameznih faz proizvodnje ter končno optimalno izkoriščanje prostorov v obstoječih objektih. Komunikacije in naprave za preskrbo z energijo vseh vrst bodo morale biti časovno pripravljene tako, da bodo ob dograditvi novega objekta ali dopolnitvi strojnega parka oziroma naprav že na razpolago.

Posebno pozornost zasluži problem notranjega prometa z ozirom na stalno naraščajočo količino materiala ter na stalne spremembe dolžine transportnih poti glede na lokacijo novih objektov, spremembo volumna in asortimana proizvodnje. Tu se bomo morali stalno prilagajati potrebam in najti najugodnejše rešitve, da bodo n. pr. poti čim krajše in pravilno usmerjene, medfazno kopičenje materiala čim manjše, da ne bo nepotrebnega zastoja in da bodo stroški notranjega transporta čim nižji.

Za premikalne industrijske tire tovarne, ki so bili svojčas projektirani na severozapadni strani tovarne, v bližini Industrijske šole, bomo morali ob misli na perspektivni razvoj tovarne določiti primerno novo lokacijo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Ne smemo pojesti

Izračun potrebnega sklada osebnih dohodkov za naslednje leto je potem kaj preprost. Pogledamo plan proizvodnje posameznih izdelkov za naslednje leto in ugotovimo, koliko kilogramov določenega izdelka moramo napraviti po planu za to leto. Te kilograme pa potem množimo z dinarji, ki smo jih v letu 1961 izplačali za osebne dohodke za kilogram ustvarjenega proizvoda tiste vrste.

Seveda ima taka metoda razne pomanjkljivosti, predvsem zato, ker ne upošteva stopnje posameznega proizvoda iz proizvodnega plana, zlasti pri tistem delu naše proizvodnje, ki je individualnega značaja. Za serijski del naše proizvodnje pa je taka metoda popolnoma v redu. Ustreza lahko tudi za našo individualno proizvodnjo, če se asortiman preveč ne menja. Boljše metode za zdaj še nimamo. S takim sistemom izračunavanja skladov osebnih dohodkov smo namreč šele pričeli in ga bo treba še izpopolnjevati.

POPRAVKI V IZRAČUNAVANJU OSEBNIH DOHODKOV

Kaj pomeni tak način izračunavanja potrebnega sklada osebnih dohodkov za podjetje in za vsako proizvodno enoto oziroma sektor posebej? Pomeni, da bomo kilogram nekega izdelka po vzorcu napravili točno v določenem času oziroma s toliko delavci istih kvalifikacij kakor v preteklem letu. Rabili bomo samo toliko ur oziroma delavcev istih kvalifikacij več, za kolikor se nam bo, po kilogramih seveda, povečala proizvodnja.

No, sedaj razumemo, zakaj bi bile tiste proizvodne enote, ki dobijo nove in moderne stroje in bodo zato proizvajale hitreje, neupravičeno na boljšem, če bi pri njih za izračun sklada osebnih dohodkov preprosto upoštevali isto metodo. Dobili bi namreč za kilogram določenega izdelka isto

vsoto za osebne dohodke kakor v preteklem letu, za izdelavo kilograma tega izdelka pa bi porabili neprimerno manj časa kakor lani, to pa zaradi tega, ker so stroji modernejši in delajo hitreje. Skratka, porabili bodo za kilogram izdelka manj ur, sklad osebnih dohodkov pa bodo dobili v enaki višini kot tedaj, ko so še porabili več časa za enak kilogram.

Zato bodo potrebni v takih primerih določeni popravki v izračunu sklada osebnih dohodkov.

NIKOGAR NE MOREMO PRISILITI, DA BI KUPOVAL SLABO BLAGO

Sedaj tudi razumemo, kje je v našem pravilniku o osebnih dohodkih tista meja, ki nam brani, da osebnih dohodkov ne izplačamo več, kakor bi nam to dovoljevalo naraščanje produktivnosti dela. Ta meja je ravno v opisanem načinu izračunavanja sklada osebnih dohodkov. Če bomo za izdelavo 1 kg določenega izdelka porabili enako število ur delavcev istih kvalifikacij kot v preteklem obdobju, naši osebni dohodki ne morejo biti niti za dinar večji kakor v preteklem obdobju, razen če ne bi izdelka istočasno proizvedli ekonomičneje in rentabilneje, o čemer smo že govorili. Ali naj zvišamo ceno? Tega, kot smo že videli, v taki konkurenci, s kakršno se moramo boriti za prodajo naših izdelkov, ni



kakor ne moremo, ker bi sami sebe na ta način obesili. Nikogar ne moremo prisiliti, da bi nekaj kupil, če se mu zdi predrago. Ob

enaki produktivnosti kot v prejšnjem letu bomo pač ustvarili tudi enaka sredstva za osebne dohodke in za sklade kakor v preteklem letu in prav nič več. Osebne dohodke bi v takem primeru lahko povečali le na račun skladov podjetja. Ti pa so, kakor nam je vsem predobro znano, kaj pičili. Če bi še to potrošili za osebne dohodke, mora podjetje prej ali slej propasti, kajti tudi njemu bi zmanjkalo sredstev za nadaljnji razvoj. Tu ni izhoda. Če bomo torej delali, da tako rečemo, z enakim tempom kot v preteklem letu, bomo v glavnem morali ostati le vsak pri svojem: mi pri lanskoletni višini osebnih dohodkov, podjetje na lanskoletni višini skladov. To seveda ni nič kaj rožnata perspektiva. Vsi bi radi zaslužili več.

Nihče nam tudi ne brani, da ne bi več zaslužili. Toda res zaslužili. Ne zadostuje, da bi želeli imeti večje osebne dohodke; za to se bomo morali vsi skupaj tudi krepko potruditi. Le kako?

Odgovor je preprost. Naredimo več v istem času! S tem bomo ustvarili več sredstev tako za osebne dohodke kakor tudi za podjetje, pa tudi za družbo. In tako bomo vsi hitreje napredovali. Imeli bomo več osebnih dohodkov in si bomo lahko več privoščili, podjetje bo imelo več sredstev, družba pa prav tako. S tem pa se bo hitreje dosegel tudi naš splošni standard. Naša naloga je torej: dvigniti produktivnost dela.

ROKO NA SRCE

Pa bo kdo dejal: »Vraga, le kako? Saj že tako dosti deiam in ne morem več.« Kar roko na srce in si priznajmo: To le ni v vseh primerih res. Kar oglejmo si humoristično stran našega časopisa, kjer dostikrat šibajo prav našo »delovno vnetost«, če nič drugega ne. Ali res vsi izkoristimo ves

PO RAZGOVORIH VLADNIH DELEGACIJ JUGOSLAVIJE IN ROMUNIJE O IZGRADNJI ENERGETSKEGA IN PLOVNEGA SISTEMA NA DONAVI

Načrti za HE v Djerdapu izdelani

PO INFORMACIJAH BEOGRAJSKEGA DNEVNIKA »PRIVREDNI PREGLED« SO NAČRTI PROJEKTA ZA IZGRADNJO TEGA HIDROENERGETSKEGA GIGANTA NA DONAVI ŽE IZDELANI — HIDROELEKTRARNA BI DAJALA NAD 10 MILIJARD kWh — PO ISTIH INFORMACIJAH NAJ BI DELA NA NAŠEM OZEMLJU OPRAVILA DOMAČA PODJETJA GRABENE IN STROJNE INDUSTRIJE — LITOSTROJ JE DOKUMENTIRAL SVOJO SPOSOBNOST IN PRIPRAVLJENOST ZA SODELOVANJE PRI TEH DELIH

Po razgovorih vladnih delegacij Jugoslavije in Romunije o izgradnji energetskega in plovnega sistema na Donavi, ki so bili v marecu, je V. Ilić objavil v gospodarskem dnevniku »Privredni pregled« z dne 24. marca t. l. članek, ki ga zaradi nekaterih zanimivih informacij in podatkov povzemamo na tem mestu v celoti, dodajamo mu pa še nekaj naših opomb spričo nejasnega in do danes neznanega odgovora na vprašanje: »Kdo bo gradil hidroelektrarno v Djerdapu?»

Uredništvo

»Po nedavno uspešno opravljenih razgovorih vladnih delegacij Jugoslavije in Romunije, na katerih so dosegli znaten napredek v pripravah za podpis dokončne konvencije o izgradnji hidroenergetskega in plovnega sistema na Donavi, je pozornost gospodarske javnosti v obeh državah vse bolj usmerjena na Djerdap — bodoče gradišče največje evropske hidroelektrarne. Strokovnjaki obeh držav so že izdelali načrte projektov za izgradnjo tega gigantskega objekta, ki naj spremeni dosedanje podobo Djerdapske klisure; gospodarstvu obeh sosednih držav, kakor tudi mednarodnemu tranzitu plovnih objektov pa naj omogoči izkoriščanje vse skrite moči te velike reke.

1200 METROV DOLG JEZ

Šestletna doba izgradnje hidroenergetskega in plovnega sistema v Djerdapu je samo navidezno dolga. Upoštevati moramo, da bo znatni del časa in sredstev uporabljen za temeljne priprave na terenu, kakor n. pr. za preseljevanje celih naselij, izdelave zaščitne obale bodočega akumulacijskega jezera in za drugo. Po načrtu temeljnega projekta bi akumulacijsko jezero na naši

strani preplavilo površino, na kateri živi okoli 9.000 prebivalcev, to je kraje: Sip, Tekija, Mala in Velika Golubinja, Mosna in Donji Milanovac. Na romunskem ozemlju bi jezero zajelo kraje Oršavo, Ogradino, Ješelnico in še neka druga mesta.

Jez nove hidroelektrarne bo zgrajen na profilu, ki je nižji od vasi Sip. Dolg bo 1.200 metrov, visok pa — od temelja do vrha — približno 50 metrov. Tako z naše kakor z romunske strani je v načrtu po ena hidroelektrarna, vsaka s po pet agregati. Količina električne energije, ki bi jo dajal ta hidroenergetski sistem z 10 agregati, bi presejala 10 milijard kWh ali približno količino vse sedanje jugoslovanske proizvodnje električne energije.

Vsa dela bi bila sinhronizirana in pod nadzorstvom strokovnjakov obeh držav. Po oceni naših izvedencev bi vsa gradbena dela, ki bi odpadla na nas, lahko do kraja opravila domača gradbena podjetja, ki so po večletnih izkušnjah v gradnji hidroenergetskih objektov že dosegla evropsko raven specializacije. Računajo, da bo večji del opreme za hidroelektrarno na naši strani izdelala naša strojna industrija. Turbine, ki bodo vgrajene v ta

hidroenergetski sistem, bodo po svojem namenu in po svojih dimenzijah med največjimi na svetu.



Djerdap

NEPREKINJEN PROMET PO DONAVI

Nova hidroelektrarna bo neposredno povezana s plovnim sistemom na tem delu Donave. Ker bodo gladino Donave znatno dvignili, bo plovna sposobnost reke skozi Djerdapsko ožino močno povečana. Predvideni sta dve plovni poti — po ena na vsaki strani jezua ob samih hidroelektrarnah. Po ena izmed teh dveh poti bi vodila v eni, druga pa v drugi smeri, po posebni plovni poti pa bi se plovba odvijala tudi v obeh smereh. Širina plovnih kanalov bi bila 30 m dolžina pa okoli 300 m.

S tem bi bile odstranjene vse dosedanje motnje pri plovbi ladij skozi ta predel Donave. Sedanja prepustna moč reke v tem predelu Djerdapa omogoča samo 10 milijonov bruto prevoza letno. Z izgradnjo jezua in dvigom vodne gladine pa bi se prepustna moč reke povečala štirikratno. Hkrati pa bi se štirikratno zmanjšali tudi stroški prehoda plovnih objektov, ki so bili doslej sorazmerno visoki, ker so uporabljali strojno vleko v tej ožini. To bi med drugim uspelo tudi s tem, ker bi se plovba na tej razdalji opravljala neprekinjeno, vtem ko se sedaj lahko samo podnevi. Zato bodo tudi plovne družbe sodelovale pri investicijah.

Ta položaj bo zelo ugodno vplival na porast mednarodnega prevoza po Donavi, kar bo zelo pomembno pri manipuliranju z blagom iz velikega števila držav.

Zaradi akumulacijskega jezera

in jezua se bo hitrost teka Donave precej zmanjšala. Projektanti menijo, da bo to mogoče občutiti na dolžini kakih 150 km, torej še iznad Beograda. Širina jezera bo glede na višino obal od 1 do 4 km. To bo verjetno vplivalo tudi na bodoči ribolov na tem področju.

Spremenjena panorama Donave na vsem tem področju bo hkrati z obema hidroelektrarnama tudi turistično zelo privlačna. Pri izdelovanju načrtov niso namreč pozabili upoštevati tudi turističnih posebnosti. Med drugim predvidevajo tudi obnovo in ohranitev zgodovinskih spomenikov, ki jih je na tem področju vse polno.

Takšne so informacije beograjskega dnevnika po nedavnih razgovorih vladnih delegacij Jugoslavije in Romunije v zvezi z Djerdapom. Razume se, da je vzbudil našo pozornost zlasti podatek, da bodo glavna dela na naši strani tega gigantskega objekta opravila naša podjetja grabene in strojne industrije. Pisec je med drugim tudi zapisal: »Računajo, da bo večji del opreme za hidroelektrarno na naši strani izdelala naša strojna industrija.« Ta podatek je seveda vzbudil vsa našo pozornost; zato smo ga tudi podčrtali.

Kot edina jugoslovanska tovarna vodnih turbin in hidromehanske opreme, ki smo se v povojni dobi močno uveljavili s to svojo proizvodnjo tudi na mednarodnem trgu, in to ob najhujši mednarodni konkurenci, imamo za to dovolj razlogov. Dejstvo je namreč, da se o hidroenergetskih na-

(Nadaljevanje na 8. str.)

več kot zaslužimo

delovni čas? Vsi se bomo spomnili, da smo se že večkrat pogovarjali o diagramih porabe energije, ki nam včasih dajejo kaj čudno podobo. Neizprosno nam kažejo, da jutraj nismo nič kaj preveč razpoloženi za delo, da pričnemo vključevati stroje šele proti sedmi uri, za kar najdemo kopico raznih pojasnil in opravičil. Kaj žalostno je tudi v času pred malico in po njej in proti drugi uri, ko se nam mudi domov. In pred prazniki in po njih? Le preradi praznike »nategujemo«, če se le kako da. Nismo vsi enaki, nekateri so bolj pridni, drugi manj. Če že tu grešimo, si seveda poizkušajmo pomagati kje drug-

razdeliti na te ure, ki smo jih porabili za izdelavo. Če bo ur več, bo osebni dohodek na uro manjši, če jih bo pa manj, bo seveda večji. Če so torej norme realne, bo-



mo ob prekoračitvi stvarno ustvarili tudi večjo proizvodnjo, več kilogramov izdelkov in bomo lahko dobili zares zaslužene osebne dohodke.

Kaj pa če norme niso realne? Potem seveda na prekoračevanje nerealnih norm ne bo osebne dohodke, ker ne bo realno ustvarjene proizvodnje in tako seveda tudi ne sredstev za osebne dohodke. Normsko politiko imajo v svojih rokah proizvodne enote, zato bodo morale tudi same gledati, da bo realna. Nihče ne bo kriv, če jim bo ob nerealni normski politiki zmanjkalo sredstev za osebne dohodke ali če jim bo zmanjkalo ob preveč širokogrudni politiki nadur. Realno prekoračevanje norm vsekakor pomeni večjo produktivnost, več sredstev za podjetje in za delavce. Preseganje nerealnih norm pa seveda ni zviševanje produktivnosti in tudi ne da več sredstev za osebne dohodke. Kaj iz tega sledi, menda res ni potrebno razlagati, saj je čisto preprosto. Še enkrat pa je potrebno poudariti: SKLADI ZA OSEBNE DOHODKE SO OMEJENI. PAZIMO TOREJ, KAKO JIH BOMO TROŠILI!

Poglejmo, kaj bi se zgodilo, če bi bile, recimo, v neki proizvodni enoti nekatere norme realne, druge ne, sklad osebne dohodkov pa bi bil omejen.

Če smo razumeli, kar je bilo doslej napisanega, nam bo to jasno. Tisti, ki je prekoračil nerealno normo, sicer ne bo dobil to-

liko, kolikor jo je vsaj na papirju prekoračil, vendar pa bo nekaj od te prekoračitve le dobil. Kaj pa tisti, ki je prekoračil realno normo, ali pa jo komaj še doseže? Tudi ta bo dobil manj, ker se po našem sistemu, če zmanjka sredstev za osebne dohodke (in ob nerealnem prekoračevanju norm jih, kot smo videli, mora zmanjkati), ZMANJŠAJO OSEBNI DOHODKI VSEH DELAVCEV V POSAMEZNI EKONOMSKI ENOTI V ENAKEM Odstotku. TA BO TOREJ DOBIL VEČ, KAKOR MU GRE, ONI PA MANJ.

VSAKA EE BO TRPELA SAMA

Ali je to pravično in socialistično? Vsekakor ne! Zato se bo treba tega problema v interesu vsega kolektiva pogumno in čimprej lotiti. Kdor se ga ne bo lotil, bo trpel posledice sam. Zavedaj-



mo se, da s 1. aprilom preidemo na obračun po ekonomskih enotah in da bo tedaj znana tudi že višina skladov za osebne dohodke po posameznih ekonomskih enotah in sektorjih. To pomeni, da bo zaradi posledic bolj ali manj realne normske politike trpela vsaka organizacijska enota kar sama. Do sedaj ni bilo tako. Osebni dohodki so se izplačevali po tem, koliko so bili doseženi na papirju, ne upoštevajoč stvarne rezultate proizvodnje vsakega posameznika. To je šlo seveda na škodo skladov podjetja. Če so bili namreč izplačani nezasluženi osebni dohodki, je bilo manj skladov, ker višina osebne dohodkov ni bila omejena.

Dva načina, kako dvigniti produktivnost dela, že imamo. Bolje izkoristiti čas in uvesti realnejšo

normsko politiko. Teh načinov je seveda še več. Kaj pa organizacija proizvodnje? Ali često ne delamo narobe in preveč prav zaradi šepave organizacije dela? Tudi boljša organizacija dela nam da boljšo produktivnost, ker nam ostane več časa za stvarno delo. Pa tudi o tem smo že govorili in danes ne bi nič več dodajali. In strokovna izobrazba? Jasno je, da bomo delali boljše in hitreje, če se bomo strokovno izpopolnjevali, če bomo dobro poznali svoje delo in delovno mesto. Tu je še posebno važna skrb, kako naše nove sodelavce čimprej vključiti v naš proizvodni proces, kako jih čim boljše priučiti delu, da bodo dali čimveč od sebe. O vsem tem bo treba razmisliti in nekaj ukreniti.

ODLOČIMO SE ZA KOMPROMIS

Za konec pa še tale poudarek: Vsota za osebne dohodke je po posameznih organizacijskih enotah omejena glede na planirano proizvodnjo. Kolikor bo proizvodnje, toliko bo osebne dohodkov in nič več. Čim večja bo proizvodnja, tem več bo tudi osebne dohodkov. VPRAŠANJE JE LE, KAKO BOMO TO VEČJO VSO TO PORAZDELILI.

Na dva načina. Ali tako, da za večjo planirano proizvodnjo dobimo za enak odstotek, za kolikor se poveča proizvodnja v primerjavi s prejšnjim letom, novih delavcev, pri čemer ostane produktivnost — in s tem seveda osebni dohodki — na ravni prejšnjega leta, ali pa, da te osebne dohodke porazdelimo med isto število zaposlenih kot v prejšnjem letu, a morajo seveda ti ustvariti v primerjavi s prejšnjim letom več proizvodnje na enega delavca.

Po prvi varianti najbrž ne bomo šli, ker bomo tako sami sebi vzeli možnost večjega zaslužka. Vendar pa najbrž tudi druga varianta ne bo v celoti izvedljiva. Težko si je namreč zamišljati, da bi približno 35% povečano proizvodnjo mogli ustvariti z istim številom delavcev kot v lanskem letu. ODLOČITI SE BO TOREJ TREBA ZA KOMPROMIS. NE-

KAJ NOVIH SODELAVCEV BO NAJBRŽ TREBA NAMESTITI, VENDAR NE ZA 35% VEČ, KOLIKOR JE PLANIRANO POVEČANJE PROIZVODNJE. OSTALO BOMO USTVARILI SAMI. Koliko novih sodelavcev bomo rabili, je stvar tehtnega premisleka in računic vsake proizvodne enote in sektorja posebej. Ti dve oz. tri alternative je vsekakor potrebno postaviti pred kolektiv, ki naj se potem odloči. Kako se bo odločil, najbrž ni težko uganiti. Ob taki ali drugačni odločitvi pa mora biti kolektiv popolnoma jasno, kakšne bodo posledice. Če bo kak kolektiv imel prevelike oči, se mu lahko zgodi, da ne bo dosegel plana in bodo potem seveda njegovi osebni dohodki tudi temu primerni. Odločiti se je torej treba res po pameti, ne da bi pri tem precenjevali ali podcenjevali svoje moči.

Zakaj vsi naši organi toliko podudarjajo, da morajo osebni dohodki in produktivnost rasti vzporedno in zakaj tudi naš pravilnik o osebni dohodkih polaga tolikšno važnost na produktivnost?

Če so osebni dohodki večji, kakor bi smeli biti glede na doseženo produktivnost, je izdelkov manj kakor denarja, ki smo ga dobili v obliki osebni dohodkov. Osebni dohodkov smo dobili več,



kakor smo proizvedli blaga. Posledica je jasna: cene se dvignejo. No, res je, cene se dvigajo tudi iz drugih razlogov, vendar je to eden izmed glavnih. Če so osebni dohodki večji, kakor bi lahko bili glede na dvig produktivnosti, pomeni, da hočemo pojesti več, kakor smo pridelali. To pa res še ni uspelo nikomur, pa tudi nam ne bo!

Ivan SVOLJŠAK



je. Vsak bi rad čim več in čim lažje zaslužil. Kar spomnimo se, kako si skušamo pomagati! Delamo nadure, ki včasih res niso preveč potrebne, se pripravamo zaradi norm, ki se nam zde vedno previsoke, itd. Načinov je še več in smo presneto iznajdljivi, da »pogruntam« še kakega novega. Le na to mislimo najbrž premalo, da bi zares gruntali in pogruntali, kako bi več naredili v istem času.

Z BODEČO ŽICO OGRAJENI SKLADI

Skladi za osebne dohodke so ograjeni z bodečo žico. Tega nikoli ne smemo pozabiti. Dobili jih bomo po kilogramu oddanih izdelkov. Če bomo za izdelavo kilograma izdelka porabili preveč ur, bodisi zaradi tega, ker norme niso bile realne in so bili zaradi tega tudi presegi nerealni, ali pa smo delali preveč nadur, bo treba seveda tudi dodeljeni plačni sklad

Podrti keglji Kovinarsko prvenstvo v veleslalomu

Tudi letos je kegljaški klub organiziral medobratno prvenstvo Litostroja. Tekmovalo je šestnajst moštev, kar je več kot zadovoljivo in kaže, da je kegljanje med našimi ljudmi izredno priljubljen šport.

Pri organiziranju tega tekmovanja ne smemo mimo nekaterih pomembnih dejstev, ki dajejo medobratnemu prvenstvu svoj pečat. Sindikalne podružnice so v tem pogledu močno razgibale članstvo, organizacijo tekmovanja pa so zelo solidno vodili Lemič, Potočnik in Urbas, člani odbora kegljaškega kluba.

Že v začetku tekmovanja se je pokazalo, da bo borbenost moštev in posameznikov odločala o uspehu nastopajočih. Nekatera moštva so se dobro pripravila in tudi skrbno izbrala tekmovalce.

»Ali bo pločevinarna uspela tudi letos odbiti napade moštev, ki stegujejo roke po častnem naslovu?« Ta uganka je sprožila številna ugibanja in napovedi. Ko pa so stekle prve krogle, je predtekmovalna nervoza dosegla višek. Na kegljišču Ilirije je bilo med tekmovanjem zelo živahno. In kako tudi ne? Saj so se ekipe znašle v križnem ognju opazovalcev, navijačev, »planerjev« ter upajočih. In vendar ni šlo brez presenečenja. Zmagalo je prvo moštvo hidravličnih strojev kar za 6 točk pred kegljači modelne mizarne. Moštvo modelne mizarne je bilo najbolj prijetno presenečenje tekmovanja. Kegljači — modelarji pod vodstvom neutrudnega tovariša Urbasa so pokazali velik napredek od lanskega leta in so bili najbolj disciplinirana ekipa celotnega tekmovanja. Dolgoletni moštveni prvak Litostroja — ekipa pločevinarne — pa je tokrat zasedla samo četrto mesto. Tudi brez protestov in posegov tekmovalne komisije ni šlo. V težnji za čim boljši plasman je moštvo livarne jeklene litine igralo s tujim igralcem, nečlanom podjetja. Tekma je bila razveljavljena, moštvo pa je zdrsnilo s petega mesta po prvem

nastopu na zadnje mesto v končni oceni.

Rezultati:
1. hidravlični stroji I 425 točk,
2. modelna mizarna I 419 točk,
3. Diesel transport 370 in 4. pločevinarna 367 točk.

Zmagovalno moštvo je prejelo v dar prehodni pokal, vsa moštva do šestega mesta pa spominske diplome.

S planinci na izlet

Prav gotovo nikomur tistih, ki so se preteklo leto udeleževali izletov Planinskega društva Litostroj, ni bilo žal, da se je odločil za to obliko rekreacije. Najrazličnejših doživetij in vtisov polni so se vračali nazaj izletniki, čeprav jim vreme ni bilo zmeraj najbolj naklonjeno: temu je ostala v spominu pisana preproga planinskega cvetja, onemu bolj modrina neba pa skale in ostri zrak, a tretji se morda še danes nasmehne ob spominu na veselo družino, pesmi in okrogle šale, ki so dajale izletu »štimgungo«.

Tudi letos bodo planinski vodiči zbirali na dobro pripravljenih izletih vse, ki so radi veseli in žele mimogrede obiskati še ta ali oni kraj, kamor bi jih sicer v življenju redko zaneslo.

Poleg nekako obveznih vsakoletnih obiskov Golice v cvetju, narcisnih travnikov, Triglava v poletni vročini in Mangarta v pisanih barvah blage jeseni, so letos na programu dolenska Mirna gora, štajerski Šmohor, notranjski Snežnik, nekaj izletov v Kamniške planine, na Gorenjskem pa v Krmo in na Velo polje ter še kam. Najzanimivejša bosta gotovo dva izleta pod nazivom »S planinci na pot — neznano kam«. Enega njih bo pripravil predsednik društva tov. Smerajec, drugega pa bo vodil podpredsednik tovariš Vogeljik.

Pri vsem tem planinci niso pozabili na mladino, saj so v programu štirje izleti izključno za mlade člane društva, ki so letos zbrani v posebni mladinski sekciji.

Tudi zveza s planinci sosednih republik je že vzpostavljena in je društvo v dogovoru za izmenjavo izletniških skupin s sarajevskim planinskim društvom »Energoinvest« in zagrebškim »Runolistom«.

Dne 13. III. je bilo v Planici že četrto Kovinarsko prvenstvo v veleslalomu. Tekme so bile organizirane žal v slabih vremenskih pogojih, zato v drugem delu tekmovanja rezultati niso bili taki, kakršni bi lahko sicer bili. Litostroj je zmagal trikrat. Lani je prvič osvojilo pokal podjetja Galjevica, ki je bila kot zmagovalec letos tudi prireditelj. Prireditelj

ni imel kadra za tehnično izvedbo, zato je zaprosil za pomoč komisije za smučanje pri okrajni zvezi za telesno vzgojo.

Naša ekipa je nastopila pomlajena z mladinci, vendar si niso osvojili vidnejših mest. Razveseljivo je že dejstvo, da smo vključili v svoje vrste mladino, ki nas bo, upamo, v prihodnjih letih častno zastopala v zimskem športu.

Dolžina tekmovalne proge je bila 800 m, višinska razlika 120 metrov. Prijavljenih tekmovalcev je bilo 94, startalo pa jih je 83 iz 13 podjetij. Litostroj je prijavil 20 tekmovalcev, od tega jih je startalo 14. Glavni rezultati:

Edvard Harb, 50,3 — 18, Miro Vrhovce, 50,8 — 21 in Tone Erman 28. mesto.

Nadalje smo dosegli še 31, 36, 38, 39, 41, 45, 48, 52, 55 in 60 mesto od skupno prispelih na cilj 63 tekmovalcev. Ostali tehnični rezultati so bili:

Posamežno: 1. Marjan Bajda, STT 38,5 — 2. Jože Sore, STT 38,5 in 3. Vinko Poljanec, ZRMK 40,7.

Starejši člani nad 35 let: 1. Nanda Mrzel, STT 50,4, 2. Miro Vrhovce, TZL 50,8 in 3. Jože Janežič, Titan 52,9.

Ekipno s zmagali: 1. STT, Trbovlje 2:05, 2. Inšt. J. Štefan 2:09,8 in 3. Titan, Kamnik 2:17,2.

Litostroj se je ekipno plasiral na 7. mesto s časom 2:37,1 v postavi Edvard Harb, Miro Vrhovce, Tone Erman in 11. mesto z drugo ekipo čas 3:36,5 v postavi Ludvik Šarf, Oton Bolha, Marjan Klemen.

Zaključek tekmovanja, objava rezultatov, podelitev pokala in praktičnih daril je bila pred domom v Planici, takoj po tekmovanju. Strojne tovarne Trbovlje so kot zmagovalec in dobitnik pokala dolžne prihodnje leto izvesti to tradicionalno tekmovanje.

Boris Tertnik

NAČRTI ZA HE V DJERDAPU

(Nadaljevanje s 7. strani)
črtih v Djerdapu že dolgo govori. Litostroj si je zato prizadeval, da bi bil kakor koli vključen v kombinacije ali upoštevan in je po svoji plati storil vse, da pristojne opozori nase in na svoje sposobnosti za onremo takšnih objektov, kakor tudi na svojo pripravljenost za sodelovanje pri opremitvi hidroelektrarne na naši strani.

Tako so se dne 22. aprila lani udeležili naši zastopniki sestanka pri »Energoprojektu« v Beogradu, ki je bil sklican prav z namenom, da se ugotove sposobnosti in pripravljenost naše industrije za sodelovanje pri izgradnji hidroenergetskega in plovne sistema Donave v Djerdapski ožini.

Svojo sposobnost za izdelavo strojne opreme smo pismeno dokumentirali. V sodelovanju z Rade Končarjem iz Zagreba in drugimi domačimi podjetji bi lahko izdelali vse agregate po ustreznih konstrukcijskih podatkih in v ustreznih rokih. Turbine bi bile naše konstrukcije in bi bile izdelane v glavnem iz domačega materiala in z domačo delovno silo. Razen turbin pa bi lahko nudili tudi kompletne tablaste zapornice (vse iz domačega materiala in v domači izdelavi), dva žerjava za strojnico (pri čemer bi iz uvoza prišla v poštev le električna oprema, če ne bi ustrezne mogla dobaviti naša elektroindustrija), portalne žerjave itd.

S temi opozorili na našo sposobnost in pripravljenost, da sodelujemo s pri nas izdelano strojno opremo pri gradnji hidroenergetskih objektov v Djerdapski ožini vsaj na naši strani, smo hoteli samo dopolniti gornje informacije pisca v »Privrednem pregledu«, ki nekako nakazujejo možnosti sodelovanja naše gradbene in strojne industrije pri opremitvi hidroelektrarne v Djerdapu. Seveda je tudi nam jasno, da bodo ustrezni sklepi pristojnih organov sprejeti šele po zaključnem mednarodnem natečaju.

lete po objavljenem programu (zlasti za avtobusne, kjer bo udeležba omejena), bodo sprejemali. Planinci radi predlagajo primeren kraj tudi za letne izlete sindikalnih podružnic in dajo svojega vodiča za izlet. Spomnite se nanje pri svojih načrtovanjih!

Alpinistični odsek društva je razpisal tečaj za vzgojo mladih alpinistov. Na idealnih šolskih terenih pod Šmarno goro se bodo urili tisti, ki so jim bolj pri srcu neuhajene planinske poti.

Planinci so veseli ljudje, prav nič se ne skrivajo ali zapirajo v cehovstvo. Čim več ljudem bi radi pokazali pot v gore in jih tako vključili v armado tistih, ki si nabirajo moči za težki delovni dan v zdravem soncu višin. Priдруžite se jim!
ETO

OBČINSKO PRVENSTVO V NAMIZNEM TENISU

V domu za telesno kulturo Ilirija v Zgornji Šiški je bilo 7. marca občinsko prvenstvo mladincev v namiznem tenisu. Skupno je sodelovalo 13 mladinskih moštev. Največ uspeha so imeli mladinci Litostroja I, ki so premagali vse svoje nasprotnike in zasluženo osvojili prvo mesto. Rezultati: Litostroj I : Litostroj II: 5:2, Litostroj I : IKS, 5:0, Litostroj II : PAP, 5:3, Litostroj I : ZZGV, 5:0. Za mladinsko moštvo Litostroja so nastopili: Stanko, Dujmonič, Sever, Luknar, Žmave in



S šahovskih desk

Sindikalno šahovsko prvenstvo ljubljanskega okraja je končano. V prvi ligi so zmagali novinarji s 35 in pol točke. Zanje so med drugimi nastopali znani šahisti: Bruno Parma, Jordan Tomšič in Zvone Kržišnik. Prva ekipa Litostroja je zaostala za novinarji za 10 točk in zasedla peto mesto med desetimi sodelujočimi. Zaostala je v glavnem zaradi slabše sestave v prvih kolih, ker so bili najboljši igralci odsotni zaradi bolezni, tenenskega dela in zaradi vojaščine (Zdravko Vošpernik). Kljub temu pa smo lahko s petim mestom zadovoljni, saj je bila letošnja zasedba zelo močna.

Vso pohvalo pa zasluži naša druga ekipa, ki je zasedla drugo mesto. Le s tremi točkami je zaostala za Iskro, ki si je priborila 39 točk. Z osvojenim drugim mestom si je naša druga ekipa priborila vstop v prvo ligo, tako da bomo v prihodnji sezoni tekmovali z dvema ekipama v prvi ligi. Za drugo ekipo so si največ točk priborili: Andrej Ultoša, Srečko Bogunovič, Ivan Škrilin, Branko Verč, Poje, Kljun itd.

Sindikalno prvenstvo se je končalo z lepim zaključkom v šahovskem domu. Ob tej priložnosti so bile podeljene nagrade, diplome in izročeni je bil prehodni pokal, katerega si je naša prva ekipa

priborila v letu 1961, letošnjemu zmagovalcu. Naša druga ekipa je prejela za nagrado dve šahovski garnituri.

Dne 14. marca sta se v prijateljskem dvoboju srečala stara rivala iz oskrbovalnih obratov: strojni ključavničarji in električarji. S preveliko razliko v točkah so zmagali električarji z rezultatom 10,5 proti 1,5. Seveda se sedaj poraženi izgovarjajo, da so jim manjkali najboljši igralci.

Tovariši metalurgi in drugi — prebudite se in se maščujte šahovskim jezičičem!

Naši šahisti so v nedeljo — 18. marca — obiskali Borovnico na povabilo tamkajšnjega šahovskega kluba. Za uvod v tekmovanje je Zdravko Vošpernik odigral simultanko proti 20 pionirjem in mladincem. Rezultat je bil 19 proti 1 v korist Vošpernika. Vso pohvalo zasluži sinček našega tovariša Jeretina, ki je v tej simultanki edini premagal tovariša Vošpernika. Tonček Jeretina mlajši, samo korajžno naprej in šahovske zmage te bodo spremljale! Kot članu našega kluba ti pa čestitamo k zmagi in ti želimo še mnogo uspeha!

V medsebojnem dvoboju na desetih deskah je zmagal Litostroj z

rezultatom 7:3. Za zaključek je bil odigran še brzopotezni turnir posameznikov, na katerem so sodelovali člani obeh ekip. Zmagovalec tega turnirja je bil Zdravko Vošpernik. Sodelovalo je trideset igralcev. Tovarišem iz Borovnice se zahvaljujemo za lep sprejem, dobro organizacijo ter gostoljubnost.
Anton Suva

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE V LITOSTROJU

Komisija za idejno-vzgojno delo pri TK LMS Litostroj je pripravila program »Šole za življenje«. Med mladino je za predavanja izredno zanimanje. Predavali bodo predavatelj Delavske univerze Ljubljana-Siška in člani delovnega kolektiva.

Finančna sredstva je preskrbela komisija za idejnovzgojno delo pri TK LMS.

SEMINAR ZA MLADE AKTIVISTE

Konec marca se je začel seminar za idejno-politično vzgojo mladih aktivistov, katerega so se udeležili po trije člani mladinskih sekretariatov. Trajal bo do konca aprila, dvakrat tedensko. Namen seminarja je usposobiti mladince za voditelje v mladinskem aktivu.

Obiskali smo Združene države Amerike

Po meddržavnih dogovorih bo izgradnja nove valjarne na Belškem polju potekala tako, da bodo del opreme za to valjarno dobavile ameriške firme, ostalo pa bo prevzela domača strojegradnja; tu bo največji del odpadel na naše podjetje, in sicer v obsegu približno 2.500 ton. Pri tem pa niso upoštevani žerjavi, s katerimi bo tudi opremljena nova valjarna in za katere je pogodba že podpisana.

Za razčiščevanje tehnoloških vprašanj, vrste opreme in delitve opreme za novo valjarno je bila v novembru sestavljena posebna strokovna skupina, ki so jo sestavljali predstavniki železarne. Tej skupini sem se po dogovoru pridružil tudi jaz, da v razpravah z ameriški firmami v najkrajšem času pripravimo vse tehnične podloge za podpis pogodb.

Skupina je 15. decembra 1961 odpotovala v ZDA z letalom preko Münchena in Pariza. Zanimiv je prelet Atlantika. Ogromno letalo Boeing 707, tako imenovani »super jet«, ki tehta »samo« 150 ton in ki ga poganjajo štirje močni reakcijski motorji, je preletel pot od Pariza do New Yorka, kjer se je spustil na letališču Idlewild, v slabih 8 urah. Letalo lahko sprejme 143 potnikov.

Leteli smo v višini 11.000 do 12.000 metrov nad oceanom. Ker smo leteli v nasprotni smeri vrtenja zemlje, smo v času preleta oceana morali premakniti svoje ure ob pristanku v New Yorku za 6 ur nazaj in smo po njihovem času pristali okoli 21. ure, čeprav smo odleteli iz Pariza ob 19. uri po pariškem času.

Ameriške firme, ki izdelujejo tovrstno opremo za težke valjarne, imajo svoje uprave in delavnice predvsem v Pittsburgu in okolici. Zato je bila naša pot takoj naslednji dan v to jeklarsko središče. V tem kraju smo poiskali stik z znanimi firmami, kot Blaw Knox in drugimi. Razprave za pripravo ponudb so tekle do konca meseca decembra, januarja pa smo v naslednjih 10 dneh obiskovali posamezne železarne in delavnice omenjenih firm, kjer izdelujejo opremo. Zaradi velikih razdalj smo morali potovati z letali. Naša pot je bila naslednja: New York, Pittsburg, Chicago, Cincinnati, Pittsburg, New York, Philadelphia, New York.

Med bivanjem v ZDA smo si vsaj v grobem ustvarili podobo življenja v tej deželi, ki se tako bistveno razlikuje od vseh evropskih. Prvo, kar človeka ob prihodu impresionira, so brez dvoma dimenzije zgradb, nebotečnikov,

● Glede na zelo nizko proizvodnjo jekla v naši državi je že pripravljen načrt in so že v teku dela za razširitev in rekonstrukcijo jugoslovanskih železarn, po katerem se bo v nadaljnjih letih proizvodnja jekla več kot potrojila.

- Med temi načrti je tudi rekonstrukcija in razširitev v
- Železarni Jesenice, kjer bodo poleg toplih valjarn na Javniku postavili na Belškem polju novo valjarno z bloomingom za valjanje bram ter ingotov in »steckel«
- ogradij za vroče valjanje širokih jeklenih trakov.

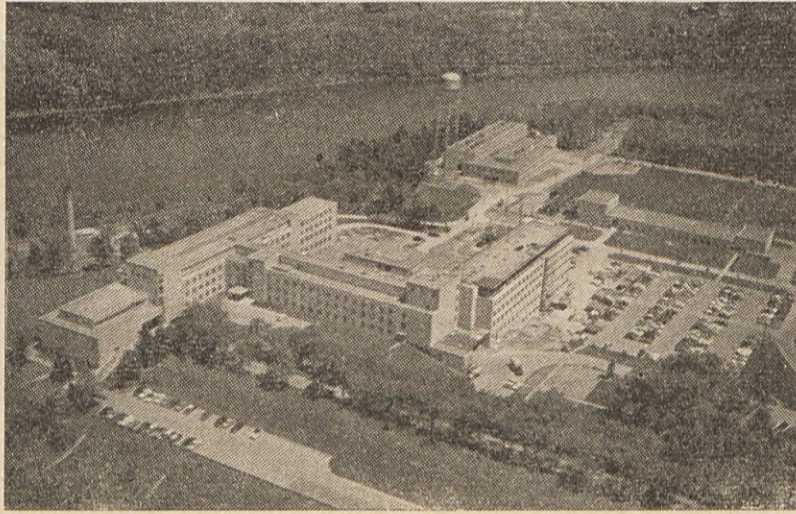
mostov, avtocest in promet, ne samo avtomobilski, temveč tudi letalski. Gostota mreže letalskih linij je na nekaterih letališčih skoraj neverjetna. New York, v katerem živi 8 milijonov ljudi, samo v okrajih Manhattan, Bronx, Queens in Brooklyn, ki predstavljajo ožje središče New Yorka, v vsem mestu pa do 15 milijonov, ima samo troje velikih letališč, na katerih skoro vsako minuto pristane ali odleti po eno letalo. V vrvežu na teh ogromnih letališčih je treba dobro poslušati in gledati, da se ob klicu postavljaj na pravi peron, od koder prideš do ustreznega letala.

V samopostrežni restavraciji se lahko skromno s 3 obroki dnevno nahraniš za 5 do 8 dolarjev. Če pa sedeš v restavracijo in si naročiš večerjo, kakršno bi jo n. pr. pri nas imenoval srednje dobro in še steklenico piva zraven, boš plačal najmanj 5 do 8 dolarjev v povprečju.

Povprečna plača ameriškega delavca ali uslužbenca se giblje od 400 do 800 dolarjev, pri tem pa mora računati še stroške za vožnjo na delo — tudi do 80 km daleč. Moška obleka srednje kvalitete (konfekcija) stane 60 do 100 dolarjev, navadni čevlji 30 do 50 dolarjev. Stanovanje, dvo- ali tri-sobno, od 100 do 200 dolarjev mesečno itd. Ti neposredni življenjski stroški so brez dvoma močno breme za ameriškega človeka, da pri tem ne omenjam visokih stroškov zdravljenja in ostalih nevsčnosti. Mislim, da ne pretiravam, če ugotavljam, da je življenje ameriškega človeka v povprečju trda borba za kruh in precej bolj neizprosna kot je v naših pogojih. Boleča nezaposlenost več milijonov ljudi povzroča ob vseh dosežkih današnje tehnike, ob impresivnih dejstvih, s katerimi vas sprejemajo ameriška mesta, kljub visokemu standardu — neprijetno resničnost.

Izmed železarn, ki smo jih obiskali, naj omenim veliko železarno Gary Steel Corporation blizu

Chicago, katere letna proizvodnja je nad 2 milijona ton. Železarna zaposluje približno 25.000 ljudi ter ima 8 visokih peči, jeklarne, valjarne in predelevolane obrate. Posebno markanten je v toplih valjarnah blooming za valjanje najtežjih bram do 30 ton. Blooming je zgradila firma Blaw Knox, električno opremo s pogonom pa je dobavila firma Westinghouse. Celotna proga je po-



Glavno poslopje enega izmed večjih podjetij strojne industrije

vsem mehanizirana, tako da delno valjajo celo s programsko avtomatiko.

V New Yorku, pri Acme Newport Steel Corporation smo si ogledali Steckel ogrodje za vroče valjanje širokih trakov, ki je sicer že nekoliko zastarele konstrukcije, vendar zelo utečeno in daje zelo lepo in kvaliteto proizvodnjo. Zanimivost pri obiskih železarn je še to, da brez zaščitnih sredstev ne smeš v obrat. Takoj pri vstopu dobiš čelado in zaščitna očala, na ovrtnik sukničja pa si prineseš vidno značko z napisom »Visitor«, kar označuje obiskovalca.

Zaradi pomanjkanja časa smo

morali med drugim opustiti obisk v Algomi (Canada) in sicer pri Algoma Steel Corporation, ki je zelo moderno urejen industrijski obrat, kar smo lahko videli iz prikazanega barvnega filma.

Mehanske delavnice za opremo metalurških industrij imajo najtežje stroje za obdelavo valjnih stojev, saj tehtajo posamezni kosi do 250 ton. Ogled delavnic firme United v Youngstownu je pokazal, da ima firma zelo visoko razvito tehniko varjenja. Ohišja težkih reductorjev za pogon valjavskih prog so zvarjena.

Osnovna karakteristika ameriške opreme, če jo primerjamo z

evropskimi izvedbami, je v tem, da je vsa zelo masivna, s čimer je ob kvalitetnem materialu dana osnovna možnost za trajnost naprav. Izmed obiskov, ki smo jih naredili v prvih dneh januarja, bi omenil še naslednje:

V Schenectadyju smo si ogledali del obratov in 2 laboratorija največje ameriške firme General Electric. Omenjena firma zaposluje skupno v vseh svojih 134 tovarnah po Ameriki nad 250.000 ljudi. Brutto produkt firme v letu 1960 je znašal 4,2 milijarde \$. Ta centrala z dvema agregatoma po 290.000 kW je v letu 1961 proizvedla 3.250.000 kWh, torej več kot vsa Slovenija z vsemi svojimi

centralami (Slovenija v letu 1961 — 2.950.000 kWh). Dnevno porabita kotla pribl. 4.200 ton premo-govega prahu in dajeta skupno pribl. 2.200 ton pare na uro. Podobno, še nekoliko večjo centralo, smo si ogledali v Eddystone pri Philadelphiji.

Firma Baldwin-Lima — Hamilton v Philadelphiji je po programu proizvodnje precej podobna programu našega podjetja, saj proizvaja od vodnih turbin, opreme za železarne, žerjavov in opreme za ostalo industrijo, tudi že opremo za reaktorske postaje. Trenutno ima zaposlenih kakih 2.500 ljudi. Največja turbina tipa Kaplan, ki jo je firma izdelala, proizvaja 300.000 kW. Proizvodnja firme je tipično individualna.

Naj ob koncu dodam še nekaj vtisov o New Yorku, predvsem o osrednjem delu, to je o Manhattanu, kot velikem polotoku, ki ga z zahodne strani oblika reka Hudson, z vzhodne pa East River. Po vsej obali z leve in desne, v dolžini po več kot sto kilometrov, so pristanišča, ki poleg železniškega in letalskega prometa oskrbujejo to človeško mravljišče z vsemi vrstami blaga. Južni del Manhattan je tipično poslovni del z bankami in sedeži velikih družb. Wall Street, ta najposlovnejša ulica, je tudi ob najbolj sončnih dneh temna zaradi visokih nebotečnikov. Sprehod po tem delu Manhattan v soboto ali nedeljo daje videz izumrlega mesta, ker v teh zgradbah nihče ne stanuje in je ves predel gosto obljuden in promet samo od ponedeljka zjutraj do petka zvečer.

Kljub velikosti mesta se je v New Yorku težko izgubiti, to pa zato, ker je ves Manhattan lepo, sistematično razdeljen. Od severa proti jugu teče 11 avenij, od vzhoda na zahod pa so ošteviljene ceste od 1 do n. pr. 200. Diagonalno pa ves Manhattan prereže znani Broadway. Izredno impresiven je prihod v New York zvečer, z letalom, ko celo mesto žari v vseh barvah razsvetljave in reklam.

Ker je bil za prve dni februarja napovedan obisk podpredsednika Exim banke v Jugoslaviji, da bi uredili vse posle meddržavnega kredita, in smo v ZDA že pripravili podloge za podpis pogodb, sem 23. januarja odletel iz New Yorka in se prek Pariza vrnil v Zagreb in domov.

Tehnični direktor
Inž. Vinko Čizman

VILKO KRÄPEŽ

Med Kremeljskimi Zvonovi in Lenin- Grajjskimi mostovi

Bila je decembrska nedelja lani, ko sem se napotil iz precej hladne Ljubljane proti daljni deželi, za katero sem mislil, da bo še bolj mrzla kot je bila naša. Namenjen sem bil v Sovjetsko zvezo.

Društvo inženirjev in tehnikov iz Celja je pripravljalo v sodelovanju s celjskim Kompasom sedemdnevno strokovno ekskurzijo po Sovjetski zvezi. Ker sem vabilo prejel tudi jaz, sem se kaj hitro odločil. Kljub visokim stroškom želja po tem edinstvenem potovanju ni popustila. Sklenil sem, da potujem za vsako ceno. Ko pa mi je to pot omogočila še tovarna, je bila zadeva rešena.

Program našega potovanja je obsegal pot iz Ljubljane do Zagreba z avtobusom, nato iz Zagreba do Kijeva-Moskve-Leningrada-Kijeva in Zagreba z letalom. Od tam v Ljubljano pa zopet z avtobusom.

Povedati moram tudi, da sem nesel darilo našega tovarniškega sindikata Leningrajskim metalnim zavodom, ki nosijo ime po XXII. kongresu KP Sovjetske zveze. S to tovarno imamo že več let prijateljske stike. Pred leti so nas obiskali njeni zastopniki.

Tovarna ima podobno proizvodnjo kot naša, le da je znatno večja kot Litostroj.

Po težki in neprespani noči v Zagrebu sem se v zgodnjih jutranjih urah v družbi 41 članov te strokovne ekspedicije odpeljal iz hotela Dubrovnik na letališče. Med nami je bilo tudi pet žena. Na letališču nas je že čakala celotna posadka letala Convair in nas zelo spodbudno pozdravila. Preden smo odšli proti letalu, smo morali opraviti še carinske formalnosti. Moram reči, da so se zame pričele že tu komplikacije glede darilne pošiljke. Menil sem, da sem že v Ljubljani to zadevo v celoti uredil, ko sem tri dni hodil in urejal dokumente, ki so potrebni za izvoz takih predmetov. Na vsak način mi je hotel carinski organ dokazati, da moja izvozna carinska deklaracija ni v redu, da je obrazec nepravilen in podobno. Po »maratonskem« prepuščanju mi je končno uspelo

zmagati v besednem dvoboju. Predmete sem srečno odnesel v letalo in kmalu zatem je tudi odletelo proti naši prvi postaji — Kijevu.

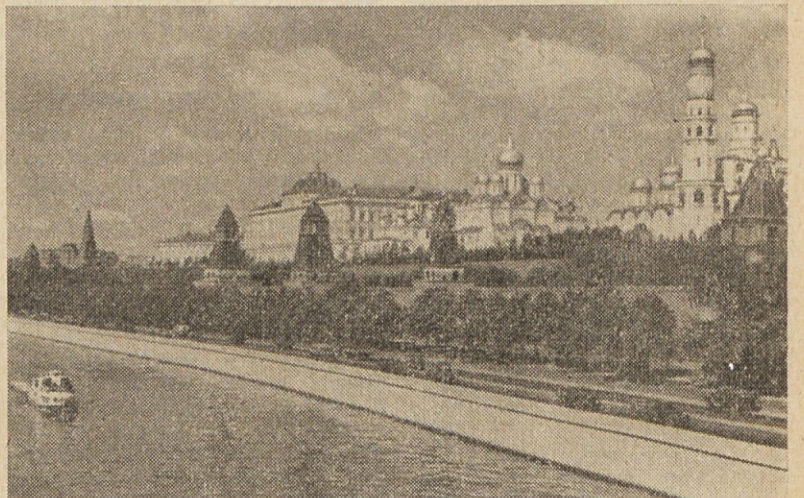
Občutkov, ki sem jih doživljal med štiriurnim poletom od Zagreba do Kijeva, vam raje ne bi omenjal. Povem naj le to, da sem se kdaj pa kdaj v mislih že poslovlil od svojih najbližjih. Zdrnil sem se ob misli, kaj bi se zgodilo, če bi sicer pekorni in mirni — do leten 00099 inštitu au ištouj povedali, s kakšno naglico bi se približevali zemlji, kako bi vplivala na nas zemeljska težnost, ko smo tehtali v celoti blizu 22.000 kilogramov? Kot posebnost med našim poletom naj omenim še to, da so naše letalo, brž ko je preletelo mejo Sovjetske zveze, vključili v radarsko mrežo sovjetske letalske službe. Naši piloti so nam zatrjevali, da še nikoli niso leteli tako brez skrbi. Vsi ukazi in navodila so prihajala s tal. Piloti so nam tudi zaupali, da na tej progi še niso leteli — torej tudi zanje nekaj povsem novega.

Ko smo pristali na vojaškem letališču v Kijevu, so nas tam že čakali zastopniki oziroma agenti »Inturista« (turistična agencija Sovjetske zveze), ki so nas spremljali na vsej naši poti po Sovjetski zvezi. Čakali so nas v polni postavi, celo bolniška sestra je bila v ekipi. Tu so bili carinje in uršarji, ki so bili pripravljeni, da nam kdo še vse. Naš Convair je obtičal med ogromnimi reaktivci TU 114, IL 18 in še drugimi, katerih imen niti ne vem. Pravi pritlikavec je bilo videti naše letalo v njegovi bližini.

Z letališča smo se odpeljali z Inturistovimi avtobusi. Vožnja je bila zelo kratka, ker smo se

zopet srečali s cariniki — tokrat s sovjetskimi. Moram takoj povedati, da tako doslednih carinskih organov še nisem videl, pa sem v svojem življenju potoval že v marsikatero državo. Naj med drugim omenim, da je bilo potrebno zapisati na formularje ves nakit, ki so ga nosile ženske, in celo poročne prstane. Vprašali so nas, če nosimo s seboj starinske predmete in podobno. Skratka, bilo je toliko vprašanj, da smo nanje odgovarjali skoraj dve uri. Stavba, v kateri smo imeli carinski pregled, stoji pri letališču. Med tem pregledom pa sem našel tudi toliko časa, da sem si ogledal letališče.

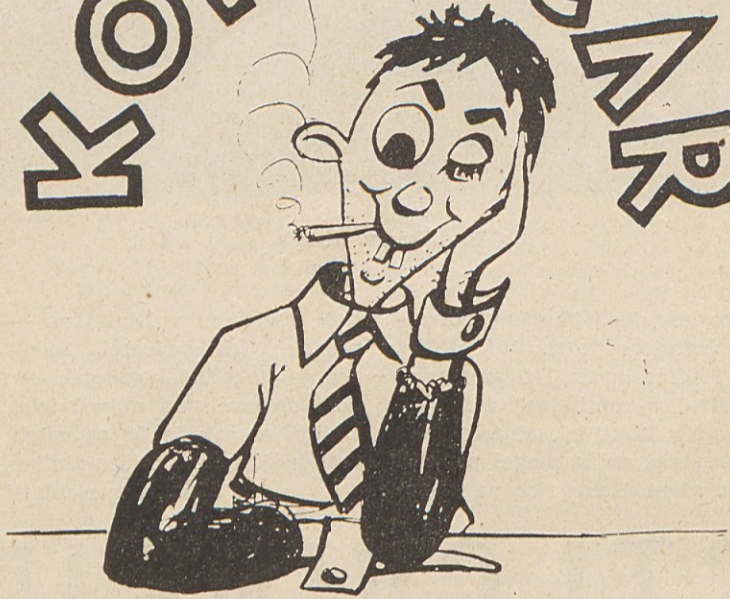
(Nadaljevanje)



Pogled na Kremelj z moskovskega mosta

Kako postaneš

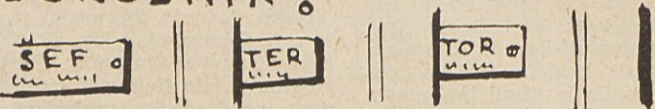
KOMOLČAR



NA SESTANKIH VEDNO PRVI DISKUTIRAJ IN V DISKUSIJI PODPRI IZJAVE SVOJEGA ŠEFA!



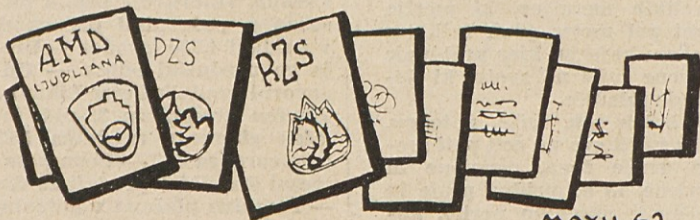
ČIMPREJ SE PRICNI Z ŠEFOM TIKATI, RAZEN ČE NI ŽE TVOJ SORODNIK!



VSE, KI SO TI NA POTI S KOMOLČARCI POTISNI OB STRAN!



BITI MORAŠ ČLAN VSEH ORGANIZACIJ V KATERIH JE VČLANJEN TVOJ ŠEF!



MAYIL 62

Litostroj

REŠITEV REBUSOV IZ PREJŠNJE ŠTEVILKE

Je Klor (r odpade) — Jeklo, turb (ina) in A — Turbina.



»Zakaj pa pije danes rdeče vino?«
»Najbrž praznuje 1. maj.«



»Sem že sit teh prošenj za stanovanje! Danes grem na občino, pa se bom z vsemi žavbami namazal.«

Ga vidiš, Janeza, še poznati me noče več, odkar v konstrukciji prenaša risbe!»



... Ko je o njej razpravljala tarifna komisija



Kam pa kaj za praznike? Za 1. maj si bom za 400 din privoščil jajce

Brez besed



»Ježeš, kako je nagajiv ta telefon«

Časopis

»TEHNIKA«

organ Zveze inženirjev in tehnikov Jugoslavije

glavni in odgovorni urednik: dr. inž. Dušan Veličković, redni profesor strojne fakultete univerze v Beogradu

Obsega:

1. Tehnika — splošni del
2. Radioaktivni izotopi in sevanje
3. Gradbeništvo
4. Rudarstvo in metalurgija
5. Strojništvo
6. Elektrotehnika
7. Kemijska industrija
8. Promet
9. Organizacija dela
10. Poročila industrijskih podjetij o njihovih proizvodnih in tehniških dosežkih
11. Prehrabena industrija

Časopis

»TEHNIKA«

izhaja vsakega 1. v mesecu; vsaka številka ima približno 300 strani velikega formata 21x29 cm s številnimi slikami.

Letna naročnina (12 števil) znaša 18.000 dinarjev. Cena posamezni številki v prodaji znaša 1.750 dinarjev. Naročnina se plačuje na žiro račun direktorije št. 101-18-5-1011 pri Narodni banki v Beogradu.

Tarifa za oglase:

1. V oglašnem delu cela stran 80.000 dinarjev; del strani 50 tisoč dinarjev; na platnicah celotna tretja stran, notranja stran in zadnje platnice 250 tisoč dinarjev; četrta, zunanja stran zadnje platnice 350 tisoč dinarjev.

2. V delu »Obvestila domače in tuje industrije«: cela stran (7.500 slovničnih znakov) 90 tisoč dinarjev, pol strani (3.500 slovničnih znakov) 50.000 dinarjev.

Izplačilo po izidu in prejemu dokazne številke. Rokopise sprejemamo 40 dni pred izidom časopisa, računajoč, da izide vsaka številka točno 1. v mesecu.

Naročila pošiljajte na naslov: DIREKCIJA ZA IZDAVAČKU DELATNOST »TEHNIKA« Beograd, Kneza Miloša 7/II; telefon 30-106, 30-057 in 30-024.

STROJNIŠKI VESTNIK

glasilo oddelka za strojništvo, inštituta za turbostroje, društva strojnih inženirjev in tehnikov LR Slovenije.

Prinaša aktualne članke iz strojništva, pregled domače in tuje strokovne literature, društvene vesti, poročila o delu in uspehih vseh vodilnih tovarn strojne industrije.

Izhaja dvomesečno v nakladi 3000 izvodov.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Aškerčeva 16.